

Azərbaycanda 7 nəfər prezidentliyə iddialıdır

Hürriyyət

SİZİN ÜÇÜN QƏZET

№47 (3290) 19 Dekabr / 2023-cü il

Həftədə 1 dəfə çıxır

Qiyməti: 60 qəpik

ANA XƏBƏR

Şəhid qızı rəsmi qurumlardan şikayətçidir

ABŞ-Azərbaycan münasibətləri niyə gərginləşdi?

Vaşinqtonun Azərbaycanda hərbi baza qurmaq təklifinə rəsmi Bakı "yox" deyib?

Seçki

Əli İnsanov İlham Əliyevin namizədliyini dəstəklədi

Haqq Ədalət Partiyasının sədri: "YAP-ın qəbul etdiyi qərarı dəstəkləməliyik"

2

Seçki

İqbal Ağazadə də Əliyevi dəstəklədi

"Ümid Partiyası İlham Əliyevin namizədliyini dəstəkləyir və bunu ölkəmiz, xalqımız adına ən doğru qərar hesab edir"

2

GÜNÜN NƏBZİ

Seçki

"İlham Əliyevə alternativ olmaq Azərbaycana qarşı çıxmaqdır"

Elxan Şükürlü: "İlyas İsmayılova təklif etmişəm ki, bizim ayrıca namizədlə çıxış etməyimiz doğru deyil..."

2

Cəmiyyət

ADP prezident seçkilərində iştirak etməyəcək

Partiya Azərbaycan ətrafında gedən geopolitik oyunları nəzərə alaraq, belə bir qərar verib

4

MEDIA

Ermənilər üçün Vukovar nümunəsi

Ermənistan rəhbərliyi daha düzgün qərar versəydi, bu gün Qarabağda kifayət qədər böyük erməni icması yaşayardı...

8

Siyasət

"Paşinyan sülh müqaviləsindən sonra Ermənistanı KTMT və MDB-dən çıxaracaq"

Məhəmməd Əsədullazadə: "Xarici işlər nazirlərinin Vaşinqton görüşünə ehtiyac yoxdur, çünki..."

5

Region

"ABŞ ərəb dünyasına qarşı mübarizəyə başlayıb"

Kənan Novruzov: "Ərdoganın Yaxın Şərqdəki duruma bağlı səsləndirdiyi fikirlər, müsəlmanları həmrəyliyə çağırması da belə düşünməyə əsas verir"

9

Şikayət

Evindən 50 minlik qızıl oğurlandı, kamera görüntülərini polisə təqdim etdi, amma

Sumqayıt sakini Samid Rzayev şikayətinə baxılmadığını iddia edir

Sumqayıt şəhəri, Nizami küçəsi, "Uğur" yaşayış kompleksinin sakini Rzayev Samid Rüstəm oğlu tərəfindən Hürriyyət.az saytının redaksiyasına şikayət məktubu daxil olub. Şikayətçi iddia edir ki, evindən 50 min manatlıq qızıl oğurlanıb, şikayətinə baxılmır: "Mən, Rzayev Samid Rüstəm oğlu, yazaraq sizdən xahiş edirəm ki, problemimi işıqlandırasınız..."

7

Toplum

Birinci xanımın tapşırığı ilə bağçada məskunlaşdırılan 11 nəfərlik ailəni çölə atırlar

Gülərə Mirzəyeva: "Sevinc Abbasova deyir ki, bu, Göyçay İcra Hakimiyyəti və Təhsil Şöbəsinin tapşırığıdır"

Göyçay şəhəri, M.Ə.Rəsulzadə küçəsində yerləşən 7 sayılı Uşaq Baxçasında məskunlaşmış Mirzəyeva Gülərə Hüseyn qızı tərəfindən "Hürriyyət" in redaksiyasına şikayət məktubu daxil olub. Şikayətçi deyir ki, bağça müdiri Sevinc Abbasova onlardan yaşadıkları yeri təcili olaraq tərk etməyi tələb edir: "Mən, Mirzəyeva Gülərə Hüseyn qızı, 10 nəfərlik ailə üzvləmlə birlikdə Göyçay şəhəri, M.Ə.Rəsulzadə küçəsində yerləşən 7 sayılı Uşaq Baxçasında yaşayırdıq..."

13

Hürriyyət

SİZİN ÜÇÜN QƏZET

Nº47 (3290) 19 Dekabr / 2023-cü il Həftədə 1 dəfə çıxır Qiyməti: 60 qəpik

Rəsul Quliyev ABŞ-dakı villasını satdı

Sabiq spikerin maliyyə vəziyyəti pisləşib?

Milli Məclisin sabiq sədri, uzun müddətdən bəri ABŞ-də mühacirət həyatı yaşayan Rəsul Quliyev Floridadakı villalarından birini satıb.

Hurriyyet.az xəbər verir ki, bununla bağlı məlumatı araşdırmaçı jurnalist Cavanşir Həsəni öz feysbuk səhifəsində paylaşılıb. Məlumatdan belə aydın olur ki, bu villa R.Quliyevin ABŞ-dəki yeganə dəbdəbəli əmlakı deyil. Paylaşımnda satılan villanın yerləşdiyi

ünvan və onun fotoları da yer alıb. Qeyd edilir ki, keçmiş spiker və onun həyat yoldaşı Elmira Quliyeva Palm Coast, Allen Ethan 95 ünvanındakı 292 kv.metr sahəsi olan əmlakına 510 min dollara müştəri tapıb. Villa 2007-ci ildə inşa olunub, həyətinə qapalı hovuzu var. R.Quliyevin bu villanı hansis səbəbdən satdığı, bunun maliyyə problemləri ilə bağlı olub-olmadığı barədə heç nə deyilmir. Lakin qeyd edək ki, sabiq spikerin Azərbaycanda da çoxsaylı bahalı əmlakları olub və onların əhəmiyyətli hissəsi artıq satılıb. Hətta bu əmlaklara bağlı R.Quliyevlə yaxın qohumları arasında ciddi mübahisə və münaqişələrin də olduğuna dair xəbərlər var idi.

Əyləncə səhifəsi

Sankt-Peterburqda 60 mindən çox “bomj” yaşayır - Onların çoxu narkomaniyadan əziyyət

Sankt-Peterburq və onun ətraflarında 64 minə yaxın daimi yaşayış yeri olmayan insan yaşayır. Xarici KİV-lərin araşdırmasına görə, belə insanlar tez-tez çətin vəziyyətə düşürlər, onların çoxu narkomaniyadan əziyyət çəkir və ölür.

Şəhərin Baltiyskaya küçəsində evsizlər üçün xeyriyyə xəstəxanası var. Həkimlər gündə təxminən 50 nəfərə kömək edə biləcəklər. Qeyd edilir ki, klinikada ailə həkimi, tərapevt və travmatoloq işləyir. Həmin şəxslər diaqnostik prosedurlardan da keçə bilər - ultrasəs və EKQ, testlər.

Məşhur aktrisanın keçmiş ərinə seksual təcavüz ittihamı

Dünya şöhrətli aktrisa Pamela Andersonun keçmiş əri, musiqiçi Tommi Li seksual təcavüzdə ittiham olunur.

Lent.az-ın xarici mediaya istinadən xəbərinə görə, 2003-cü ildə Tommi Li tərəfindən zorlandığını iddia edən xanım məhkəməyə müraciət edib. Xanım bildirib ki, Tommi Li ona vertolyotda təcavüz edib və o, bu illər ərzində polisə şikayət etməyə qorxub. Hazırda depressiya, həyəcan, postravmatik əsəb pozğunluğu yaşayan qadın Tommidən külli miqdarda təzminat tələb edir. Tommi Li uzun illər narkotik və alkoqol asılılığından əziyyət çəkib.

Sevgilisindən yaşını gizlətmək üçün saxta pasport aldı

Çinli qadın özündən 17 yaş kiçik sevgilisindən yaşını gizlətmək üçün saxta pasport alıb və cərimələnib.

Lent.az-ın xarici mediaya istinadən məlumat verir ki, 41 yaşlı qadın 24 yaşlı tərəfdaşı ilə birlikdə Yaponiyaya uçmalı olduğu Pekin hava limanında yaxalanıb. İmmiqrasiya məmuru çinli qadının pasport məlumatlarının qərribə göründüyünü görüb və onları yenidən yoxlamaq qərarına gəlib. Qadın əsəbiləşməyə başlayıb və sənədi hava limanı əməkdaşının əlindən almağa çalışıb. O, sevgilisindən onun saxtakarlığını ortaya çıxaracağından ehtiyat edərək pasport nəzarətindən keçməsinə və onu gözləməməsinə də istəyib. Tezliklə məlum olub ki, qadının doğum tarixi fərqli olan iki Çin pasportu var. Araşdırma zamanı o da məlum olub ki, sənədlərdən biri saxtadır. Çinli qadın gənc sevgili ilə münasibətini saxlamaq üçün doğum tarixini saxtalaşdırıldığını etiraf edib. Kişinin əsl yaşını bilsə, onu tərk edəcəyindən qorxub. Daha sonra qadın 6,5 min yuana (915 dollara) saxta pasport alıb, burada onun cəmi 27 yaşı olduğu yazılıb. Çinli qadın üç min yuan (400 dollardan çox) məbləğində cərimələnib. Saxta sənəd müsadirə edilib.

Tom Kruz rusiyalı deputatın qızı ilə sevgilidir

Hollivud aktyoru 61 yaşlı Tom Kruz 36 yaşlı Elsinə Xayrova ilə münasibətə başlayıb. Xarici medianın xəbərinə görə, cütlük bir neçə dəfə ictimaiyyət qarşısına çıxıb və bu yaxınlarda aktyor qızı romantik görüşə aparıb.

Elsina Xayrova Tatarıstanı təmsil edən keçmiş deputat Timur Xayrovun qızıdır. O bir dəfə ərdə olub. Elsinanın keçmiş əri oliqarx Dmitri Setkovdur. Bildirilir ki, Tom Kruz Elsinanı özünə cəlb etmək üçün əlindən gələni edib. Keçən həftə o, sevgilisi ilə nahar etmək üçün elit restoranlardan birinin bütün mərtəbəsini icarəyə götürüb. O da qeyd olunur ki, Kruz omar və suşidən ibarət şam yeməyinə 500 funt xərcləyib.

Bülent Ersoyun Budda bilib sitayiş etdilər...

“Nepalda Bülent Ersoyu Budda bilib sitayiş etdilər, ayaqlarına sarıldılar”

Bunu şou-proqramlardan birində müğənni Safiyə Soyman deyib. Hadisə bir neçə il öncə, onlar “Dünya gözəlləri” telelayihəsi çərçivəsində Asiya ölkələrində birlikdə səfərdə olarkən baş verib.

“Nepalda Budda məbədinə narıncı rəngli libas geyinib, Tanrıça kimi makiyaj etdirmiş Bülent xanım ziyarətə gələnlərin böyük marağına səbəb oldu. Bir neçə qadın məbəddə Budda heykəlini qoyub onun ayaqlarına qapandılar. Bülent xanım çəşqinliq içində “qalxın övladım, mən Budda deyiləm” deyərək onlardan aralandı. Dəfələrlə insanların həddən artıq çox marağı ilə qarşılandı”, - Safiyə Soyman qeyd edib.

Təsisçi:

Sərdar Cəlalovlu

Baş redaktor:

Vüqar Məmmədov

Tel: 070 333 22 85

012 496 98 93

E-mail: vuqar-mt@mail.ru

Dizayner:

Seymur Həsənov

“Hürriyyət” qəzetinin internet unvanı:

Hurriyyet.az

E-mail: hurriyyet@mail.ru

Tiraj: 2500

Redaksiyanın ünvanı:

AZ 1008, Bakı, akademik Ələşrəf Əlizadə küçəsi, 31

Telefonlar: 496-10-72; 496-08-35

Lisenzianın qeydiyyat nömrəsi: V 165

Müəlliflərin mövqeyi ilə redaksiyanın mövqeyi üst-üstə düşməyə bilər.

Əlyazmalar geri qaytarılmır.

Redaksiyanın kompüter mərkəzində yığılıb səhifələnilir və “Futbol+ servis” mətbəəsində çap edilib.

Bu işarə altında dərc olunan yazılar reklam xarakterlidir.

Qəzet 1991-ci ildən çıxır.

Əli İnsanov İlham Əliyevin namizədliyini dəstəklədi

Haqq Ədalət Partiyasının sədri: "YAP-ın qəbul etdiyi qərarı dəstəkləməliyik"

Haqq Ədalət Partiyasının Mərkəzi Qərargahında partiyanın idarə Heyətinin geniş tərkibdə iclası keçirilib.

İclası giriş sözü ilə HƏP sədri Əli İnsanov qeyd edib ki, Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev cənablarının 7 dekabr 2023-cü il tarixli sərəncamı ilə 2024-cü il fevralın 7-də Azərbaycanda növbədənəkar Prezident seçkilərinin keçirilməsi qərarı alınıb. 2023-cü il dekabrın 15-də hakim Yeni Azərbaycan Partiyası İdarə Heyətinin geniş iclasında Prezident seçkilərində Yeni Azərbaycan Partiyasının Sədri, Azərbaycan Respublikasının Prezidenti, Azərbaycan Silahlı Qüvvələrinin Ali Baş Komandanı İlham Əliyevin namizədliyi irəli sürüldü və yekdilliklə qəbul edilib.

Əli İnsanov deyib ki, İlham Əliyevin növbədənəkar Prezident seçkilərində namizədliyi barədə YAP-ın qəbul etdiyi qərarı dəstəkləməliyik: "Azərbaycan Respublikasının Prezidenti, Azərbaycan Respublikası Silahlı Qüvvələrinin Ali Baş Komandanı İlham Əliyevin respublikamıza rəhbərlik etdiyi 20 ildə həyata keçirdiyi işlər və böyük nailiyyətlər bizə tam əsas verir ki, deyilən qərarı dəstəkləyək və müvafiq qərar qəbul edək".

İclasın sonunda Haqq Ədalət Partiyası adından 2024-cü il fevralın 7-də keçiriləcək Prezident seçkilərində İlham Əliyevin namizədliyinin dəstəklənməsi barədə yekdilliklə qərar və bəyanat qəbul edilib.

"İlham Əliyevə alternativ olmaq Azərbaycana qarşı çıxmaqdır"

Elxan Şükürlü: "İlyas İsmayılova təklif etmişəm ki, bizim ayrıca namizədlə çıxış etməyimiz doğru deyil..."

"Son günlər bir sıra mətbuat orqanlarında və eləcə də sosial şəbəkələrdə 7 fevral 2024-cü ildə keçiriləcək növbədənəkar prezident seçkilərində Ədalət Partiyasının mənim namizədliyimi irəli sürəcəyi haqda yayılmış informasiyalarla bağlı çoxsaylı sorğulara cavab olaraq bildirim ki, nə mənim belə bir iddiam və niyyətim var, nə də

partiyamızın seçkilərdə iştirakla bağlı qərarı".

Bunu Ədalət Partiyası sədrinin müavini Elxan Şükürlü "Facebook" hesabında yazıb. "Əksinə, məhz mən partiya rəhbərliyinə, o cümlədən hörmətli sədrimiz İlyas İsmayılova təklif etmişəm ki, bizim bu seçkilərdə ayrıca namizədlə çıxış etməyimiz doğru deyil, cəmiyyət tərəfindən düzgün qarşılanmaz və biz bu seçkilərdə milli maraqlar naminə siyasi iddialarımızdan geri çəkildiyimizi, bir müxalifət partiyasının açıq şəkildə hazırkı Prezident İlham Əliyevin qələbəsi üçün çalışacağını nümayişkarənə şəkildə elan etməliyik!", - o vurğulayıb.

Sədr müavini düşünür ki, bu gün İlham Əliyevə qarşı çıxmaq, hər hansı bəhanə və ya əsasla onun alternativ olmaq, hər şeydən əvvəl, Azərbaycanın qələbəsinə qarşı çıxmaq deməkdir: "Biz heç bir halda belə bir mərhələdə öz siyasi maraqlarımız, iddialarımız naminə Əliyevdən fərqli cəhətdə, səngərdə olduğumuzu düşməne göstərməməliyik!"

Qənaətim budur ki, biz son 3 ildə - 27 sentyabrdan indiyədək Azərbaycanın düşmənlərinə qarşı Prezident İlham Əliyevlə eyni səngərdə durduğumuzu, onunla eyni mövqeyi bölüşdüyümüzü göstərdiyimiz kimi, bütün gözələrin dikildiyi 7 fevral seçkisində də onunla eyni cəhətdə, eyni səfərdə olduğumuzu nümayiş etdirməli və sülh prosesinin yarımçıq qalmasını istəyən, buna çalışan qüvvələrə çox yaxşı bir dərs verməliyik! Biz bütün dünyaya göstərməliyik ki, Azərbaycan xalqı üçün bir nömrəli hədəf və məqsəd qələbəmizin beynəlxalq aləm tərəfindən də mübahisəsiz qəbuludur və bu prosesdə də Azərbaycan xalqı, siyasi mövqeyindən asılı olmayaraq, hamılıqla İlham Əliyevin arxasında dayanaraq, ona ölkəmizi ləyaqətlə təmsil etmək üçün daha bir 7 illik mandat vermək əzminə, iradəsindədir!"

KƏNAN

Azərbaycanda 7 nəfərin prezidentliyə namizədliyi irəli sürüldü

Hələ yalnız iki namizədin sənədləri Mərkəzi Seçki Komissiyasına təqdim edilib

Azərbaycanda fevralın 7-də keçiriləcək növbədənəkar prezident seçkilərində namizədliyini irəli sürən şəxslərin sayı 7-yə çatıb.

Qeyd edək ki, dekabrın 15-də isə Yeni Azərbaycan Partiyası (YAP) İdarə Heyətinin genişləndirilmiş iclasında İlham Əliyevin Prezidentliyə namizədliyinin irəli sürülməsi barədə qərar qəbul edilib.

Dekabrın 16-da isə Böyük Quruluş Partiyasının (BQP) Ali Məclisinin qərarı ilə partiya sədri, deputat Fazil Mustafanın prezidentliyə namizədliyi irəli sürüldü.

Sosial Tədqiqatlar Mərkəzi

İdarə Heyətinin sədri, millət vəkili Zəhid Oruc da namizədliyini öz təşəbbüsü ilə irəli sürüb.

Böyük Azərbaycan Partiyasının sədri Elşad Musayev növbədənəkar Prezident seçkilərində iştirak etmək üçün namizədliyini irəli sürüb. O, sənədlərini dekabrın 19-da Mərkəzi Seçki Komissiyasına təqdim edəcək.

Onlardan ikisi - İlham Əliyev və Zəhid Orucun prezidentliyə namizədliyinin irəli sürülməsi barədə sənədlər Mərkəzi Seçki Komissiyasına təqdim edilib.

Bütöv Azərbaycan Xalq Cəbhəsi Partiyasının (BAXCP) sədri, deputat Qüdrət Həsənzadənin də növbədənəkar prezident seç-

kilərində iştirak etmək üçün namizədliyi irəli sürüldü. Bu barədə BAXCP sədrinin müavini Niyaməddin Orduxanlı məlumat verib.

Onun sözlərinə görə, bununla bağlı partiyanın İdarə Heyətinin dünənki iclasında qərar qəbul olunub.

Milli Cəbhə Partiyasının sədri, deputat Rəzi Nurullayevin də növbədənəkar Prezident seçkilərində iştirak etmək üçün namizədliyi irəli sürüldü. Bu barədə partiyanın dünən keçirilən iclasında qərar qəbul edilib.

Keçmiş Azərbaycan Liberal Demokrat Partiyasının sədri Fuad Əliyevin də prezidentliyə namizədliyi irəli sürüldü.

Fuad Əliyev APA-ya açıqlamasında deyib ki, seçkilərdə müstəqil namizəd kimi iştirak edəcək, "Vətəndaş Birliyi" Seçki Qərargahı yaradılıb.

"Vətəndaş Birliyi" Seçki Qərargahına Xəzər Teyyub rəhbərlik edəcək.

Bununla da Azərbaycanda növbədənəkar Prezident seçkilərinə namizədlərin sayı 7-yə çatıb.

KƏNAN

İqbal Ağazadə də Əliyevi dəstəklədi

"Ümid Partiyası İlham Əliyevin namizədliyini dəstəkləyir və bunu ölkəmiz, xalqımız adına ən doğru qərar hesab edir"

Azərbaycan Ümid Partiyası 7 fevral 2024-cü ildə keçiriləcək növbədənəkar Prezident seçkisi ilə bağlı qərarını açıqlayıb.

Bu barədə Ümid Partiyasının sədri İqbal Ağazadə öz "Facebook" hesabından paylaşım edib.

Maraqlıdır ki, əvvəlki prezident seçkilərində namizədliyini irəli sürən İ. Ağazadə bu dəfə seçki prosesindən kənarda qalma qərarına gəlib.

Həmin paylaşımın bir hissəsini təqdim edirik: "Yaşadığımız 30 illik işğal tarixi və onun acı nəticələri bir daha sübut edir ki, ölkənin maraqları naminə hər kəs partiya və fərdi istəklərindən geri durmağı bacarmalı, tarixin verdiyi imkan və şansların düzgün dəyərləndirilməsi üçün rəşadətli qə-

rarlar qəbul etməlidir. Ölkənin işğal olunmuş ərazilərinin azad olunması və suveren hüquqlarımızın bərpası keçən 3 il ərzində məhz İlham Əliyevin siyasəti və adı ilə bağlıdır. Baxmayaraq ki, bu gün torpaqlarımız işğaldan azad edilib, dövlət sərhədlərimizə nəzarət öz əlimizdədir, amma proses hələ bitməyib. Müxtəlif xarici təsirlər, bəzən təhdidlər, sülh müqaviləsinin bağlanmaması hələ də narahatlıq və böyük nıgəranlıq yaradır.

Belə vəziyyətdə başlanılan və uğurla aparılan bir siyasətin yekununa varması üçün mütləq sabitlik və davamlılıq, o cümlədən bu prosesi aparan Ali Baş Komandan İlham Əliyevin öz vəzifəsini icra etməsi ən məqsəduyğun hal olardı. Azərbaycan dövlətinin maraqlarını, ərazi bütövlüyünün bərpası üçün sülh müqaviləsi ilə yekunlaşmasını, aparılan siyasətin davamlılığını, suverenliyimizin möhkəmlənməsini, bu tarixi uğurun və şansın mütləq qələbə ilə sonlandırılmasını dəstəkləyən Ümid Partiyası

2024-cü ilin 7 fevral tarixində keçiriləcək növbədənəkar Prezident seçkilərində hazırkı Prezident, Ali Baş Komandan İlham Əliyevin namizədliyini dəstəkləyir və bunu ölkəmiz, xalqımız adına ən doğru qərar hesab edir.

İlham Əliyevin torpaqlarımızı işğaldan azad edərək 200 illik bir təhdidə son qoyması ölkə seçiciləri içərisində onun kifayət qədər yüksək reytingini formalaşdırmışdır. Biz vətəndaşlarımız, seçicilərimiz ilə birlikdəyik. Ölkə daxilindəki problemlərin həlli istiqamətində mübarizə və fəaliyyətimizi, prinsip və düşüncələrimizi yenə də ardıcıl və sistemli davam etdirəcəyik. Lakin bu mərhələ ölkə suverenliyi və dövlətçiliyimizin möhkəmləndirilməsi istiqamətində həlledici mərhələdir. Başladığı işi uğurla sona çatdırması üçün bu seçkidə iddia və istəklərimizdən, şəxsi və partiya mənafeərimizdən daha çox Azərbaycanımızı düşünərək, Ali Baş Komandan İlham Əliyevin namizədliyini dəstəkləyirik".

ABŞ-in son zamanlar Azərbaycana qarşı sərgilədiyi basqı siyasətinin altında daha hansı səbəblər yata bilər? Hesab edirik ki, bu sualın cavabını amerikalı jurnalist və siyasi şərhçi Con Varolinin açıqlamasında tapa bilərik. C.Varoli ABŞ-ın Azərbaycanda hərbi baza qurmaq fikrinin olduğunu və burdan İrana qarşı istifadə etmək istədiyini ifadə edir.

II YAZI

ABŞ haradan bu nəticəyə gəlmiş ola bilər? Yaxud hansı əsasla Azərbaycanın buna razı ola biləcəyinə qərar verə bilər? Belə anlaşıqlı ki, rəsmi Bakının İsrailə yaxşı əlaqələrinin olduğunu və İranla münasibətlərin üzəşəğı dərəcədə olmasını fərsət bilib. Vaşinqton bu səbəbdən də durumdan yararlanmağa biləcəyini, İrana qarşı hər hansı bir hərbi əməliyyat keçirmək zərurəti yaranarsa, Azərbaycan ərazisindən pladsdarm kimi istifadə edəceyini düşünüb.

Hərçənd, ABŞ-ın İrana qarşı "dişsiz" davrandığını, illər əvvəl dondurulmuş maliyyə vəsaitini onun sərəncamına verdiyini, Qəzzada baş verən döyüşlərdə İsrailə qarşı müharibəyə girməməsi xəbərdarlığını etməsi Vaşinqtonun Tehrana qarşı hərbi əməliyyat planını inandırıcılığını itisna edir. Belə bir təəssürat yaranır ki, ABŞ Türkiyəni İrana qarşı müharibəyə çəkmək üçün Azərbaycan ərazisindən İrana hücum planlayır, yəni ölkəmizi İranın qarşısına yem kimi atmaq istəyir".

Bəllidir ki, ABŞ Türkiyəni dəfələrlə İranla üz-üzə qoymaq üçün müxtəlif variantları sınaqdan keçirib. Burada isə məqsəd Çinin "Bir Kəmə, Bir Yol" layihəsi güzgəgahında fəaliyyət göstərən "Orta Dəhliz"i əngəlləməkdir. Çünki ABŞ-ın Çin tranzit dəhlizlərinə alternativ olan İMEC tranzit layihəsi artıq masa üzərindədir və Vaşinqton rəqib layihələri aradan qaldırmalıdır.

Təbii ki, ABŞ-ın Bakıya qarşı xoş olmayan yanlış rəftarı, AB və Rusiya arasında yaşanan qalmaqal fonunda, ölkəmizi Kremlin cinahına itələməməlidir. Biz Rusiya və İranla normal qonşuluq əlaqələrində maraqlıyıq. İstəmirik ki, münasibətlərimiz gərgin olsun. Amma bu o demək deyil ki, bizim siyasi gündəliyimizi, priori-

ABŞ-Azərbaycan münasibətləri

niyə gərginləşdi?

Vaşinqtonun Azərbaycanda hərbi baza qurmaq təklifinə rəsmi Bakı "yox" deyib?

tetlərimizi Rusiya müəyyənləşdirməlidir. Rusiya ilə münasibətlər "ölçülü" tərəfdaşlıq müstəvisində qalmalıdır. ABŞ-ın caynağından qurtulacağıq deyər, Rusiyanın hegemonluq çətinin altında himayə axtarmamalıyıq.

Məsələyə nisbi aydınlıq gətirdiyimizə görə, ölkədaxili ABŞ-Azərbaycan gərginliyinin müzakirəsinə nəzər sala bilərik. Bu gərginliyə ən "sərrast" qiyməti verən yetkililərdən biri Səməd Seyidovdur. Əlbəttə, onu narahatçılığını başa düşmək çətin deyil, amma dəyərləndirməsini anlamaq çətindir. O, Azərbaycana qarşı təzyiqləri və Bakının adekvat reaksiyasını belə şərh edib: "Birinci səbəb odur ki, Ermənistan kapitulasıya sənədi imzalasada da mövqeyini dəyişməyib. İkincisi, bunlar Azərbaycana qarşı kampaniyanı ona görə kəskin şəkildə təşkil ediblər ki, həqiqətlər açılaçaq. Söhbət 30 il ərzində Azərbaycan dövlətinə, onun xalqına qarşı cinayətlərin üstünün açılmasından gedir. Bu yerdə bizim məşhur "Oğru elə bağırırdı ki, doğrunun bağı yarıldı" məsəli yerinə düşür. Digər məsələ, Azərbaycanın davranışını Qərbdəki güclər qəbul etmir. Bu məsələləri birlikdə götürəndə "nə baş verir" sualının cavabı

ortaya çıxır. Bu saat mənim masamın üzərində Ermənistanla bağlı Avropa Şurasında müzakirə olunacaq sənədlər var. Orada gedən proseslər faktiki baş-ayaq təqdim olunur. Bu gün biz yaxşı bilirik ki, Ermənistanla müxalifətə qarşı nələrlə olursun, jurnalistlər hansı şəraitdə çalışır. Biz bilirik ki, Ermənistan bir əsərətdən çıxıb, digər əsərətdə keçir. Bunlar məruzələrdə yoxdur. Ancaq Azərbaycan müstəqil ölkədir. Bizə qarşı kampaniya məhz müstəqil mövqeyimizə görə baş verir. Biz bunu açıq ifadə edirik".

Bu şərhin ən maraqlı bölümlərindən biri "Ermənistanla jurnalistlər hansı şəraitdə çalışır" cümlesidir. Çünki, ölkəmizdə də Qərbin bizə qarşı məharətlə istifadə edə biləcəyi "Abzas media" jurnalistlərinin, "Kanal 13"-ün direktorunun həbsinin yaratdığı imic "yaxşı silah"dır. Qərbin azad media məsələsinə həssaslıqla yanaşdığı məlumdur. Onsuz da mürəkkəb olan siyasi vəziyyətdə media mənsublarının həbsinin Azərbaycanın ədalətli mübarizəsinə baxmayaraq, onu küncə sıxışdırmaq üçün tutarlı sübut kimi istifadə olunacağı aydındır. Və bu kimin işinə yararlar?

Əlbəttə, rəsmi Bakının Qərbdən uzaqlaşaraq ona yaxın-

laşmasını istəyən Moskvanın! Yuxarıda da qeyd olunduğu kimi, ABŞ-ın Bakıya sərmayəsi ədalətsizlik olan aqressiv münasibətindən faydalanan Moskva ilə Tehran olacaq.

Milli Məclisin komitə sədri onu da qeyd edib ki, Qərbdəki məlum qüvvələr Azərbaycandan müstəqilliyimizdən, məniyimizdən, milli kimliyimizdən imtina etməyi tələb edir: "Bu gün nümayiş olunan Qərbin dəyərlərindən irəli gələn məsələlərə aid deyil. Faktiki əsərətdə siyasətlərini bizə tətbiq edirlər. İndi baş verənlər Qərbin siyasəti deyil. Biz normal, ikitərəfli münasibətlərdə səmimiyyətlə yanaşırıq. Cənab O'Braynın təhqiramiz çıxışını unutmadıq. Blinken cənab Prezidentə zəng etdi. Nə oldu, özləri mövqeyini geri götürdülər. İndi həmin şəxsi Azərbaycana göndərilər və başa düşürlər ki, bizimlə bu tonda danışmaq olmaz. Hesab edirdi ki, onların icazəsi olmadan torpaqlarımızı azad etdiyimiz üçün bizi cəzalandırmalıdılar. Ona görə də hesab edirlər ki, insan haqları və sair məsələlər adı ilə bizi sıxacaqlar, sanksiyalarla təhdid edəcəklər.

Ermənistan 30 il Azərbaycana qarşı işğalçılıq siyasəti aparıb. Xocalı soyqırımını törədib. Amma sakit, könüllü şəkil-

də Xankəndindən öz xoşu ilə gedən ermənilərə görə bizi hədəfə alırlar. Ermənistan qovulan azərbaycanlılar haqqında bir dəfə də danışmayıblar. Qərb əvvəlcə bəyan etsin ki, ən azı 300 min soydaşımızın Ermənistan qayıtmalıdır. Ermənistan qaçanlar insan yox, amma Xankəndindən gedənlər insandır?"

O ki qaldı "Qərbdəki məlum qüvvələrin məniyimizdən, milli kimliyimizdən imtina etməyi tələb etməsinə", bu, aydınlaşdırılmalı nüansdır. Azərbaycan toplumunun deqradasiyası, məniyimizdən, milli kimliyimizdən imtinaya gəlinə, keyfiyyəti aşağı düşən təhsil, səhərdən axşama qədər əxlaqsızlığı, məneviyyatsızlığı, ailə dəyərlərini tapdamağı təbliğ edən

TV-lər bu missiyanı kifayət qədər yerinə yetirir. Yarıtmazlıq üzündən, yaxud qəsdən kökü oyulan mənevi dəyərlər sisteminin darmadağın olmasının günahını da ABŞ-Azərbaycan münasibətlərinin üstünə yıxmaq nə dərəcədə ədalətlidir? Əlbəttə, görünən odur ki, haqlı tənqidlər qarşısında dözümlü göstərməyən, yaxud da bütün bunları fərsət bilən Azərbaycandakı Rusiyanın qüvvələr ölkəmizdəki vəziyyəti Kremlin xeyrinə dəyişməyə can atırlar. Bəs, bu, ölkə rəhbərliyinin, xüsusən də Prezident İlham Əliyevin maraqlarına xidmət edirmi? Təbii ki, yox. Ən azı ona görə ki, ölkə başçısı hər zaman müstəqil siyasət yürütməyin tərəfdarı olub və bunu, demək olar, hər çıxışında dilə gətirib. Bu baxımdan, Əliyevin hakimiyyəti dövründə Azərbaycanın Rusiyanın "caynağına" keçəcəyini düşünmək sadəlövlük olar. Görünür, i.Əliyev xüsusən də prezident seçkiləri ərəfəsində daxili balans qorumaqda daha çox maraqlıdır. Odur ki, seçkidən sonra ABŞ-la Azərbaycan arasındakı umu-küsülərin düzələcəyinə və Azərbaycanın Qərbə inteqrasiya xəttini davam etdirəcəyinə də inan böyükdür.

Ülviyyə ŞÜKÜROVA

"Müxalifətin prezident seçkilərini boykot etməsi doğru qərar deyil"

Xaqani Cəfəri: "Azərbaycanda seçkilərin boykot edilməsi üçün göstərilən əsaslar ciddi qəbul oluna bilməz"

Rusiya müxalifətinin legal siyasi fəaliyyət imkanları ləğv edilib. Rusiya müxalifətinin lideri Aleksey Navalni ard-arda bir neçə də mühakimə olunaraq müxtəlif müddətlərə həbs cəzasına məhkum edilib. İki il öncə 2 fevral 2021-ci ildə 2 il 8 ay, bir sonra 22 mart 2022-ci il-

də 9 il müddətinə azadlıqdan məhrum edilən Aleksey Navalni nəhayət, 4 avqust 2023-cü ildə cəzasını xüsusi rejimli koloniyada çəkmək şərti ilə 19 il müddətinə azadlıqdan məhrum edilib. Navalni ekstrimist təşkilat yaratmaqda və ona rəhbərlik etməkdə ittiham olunub". "Hürriyyət" in məlumatına görə, bunu politoloq Xaqani Cəfəri deyib.

Politoloq bildirib ki, Navalnin qurucusu olduğu Korruptsiyaya Qarşı Mübarizə Fondu (FBK) ekstrimist təşkilat kimi tanınaraq, ekstrimist və terrorçu təşkilatların siyahısına daxil edilib və fəaliyyəti Rusiyada qadağan olunub: "Fondun bir çox rəhbərləri ekstrimist təşkilatın fəaliyyətində iştirak adı ilə həbs olunub. Fondun digər rəhbərləri ölkədən qaçmaqla həbsdən xilas ola biliblər. Bütün bunlara baxmayaraq, Navalni tərəfdarlarını 15-17 mart tarixlərində, üç gün ərzində keçiriləcək prezident seçkilərində iştirak etməyə və Putinin əleyhinə, istənilən namizədin xeyrinə səs verməyə çağırıb. Jurnalist Yekaterina Duntsova qarşıdan gələn prezident seçkilərində iştirak edəcəyini bəyan etdikdən sonra prokurorluğa çağırılıb. Putinin şəxsi bankı hesab olunan "VTB Bank" Yekaterina Duntsovanın bank hesabına köçürmələri bloklayıb. Prezident seçkilərində Yekaterina Duntsovanın namizədliyini irəli sürən təşəbbüs qrupunun iclas keçirdiyi zalın işıqları söndülüb. Bütün bunlara baxmayaraq, xanım Duntsova sona qədər mübarizə aparmaq və prezident seçkilərində iştirak etmək niyyətindədir".

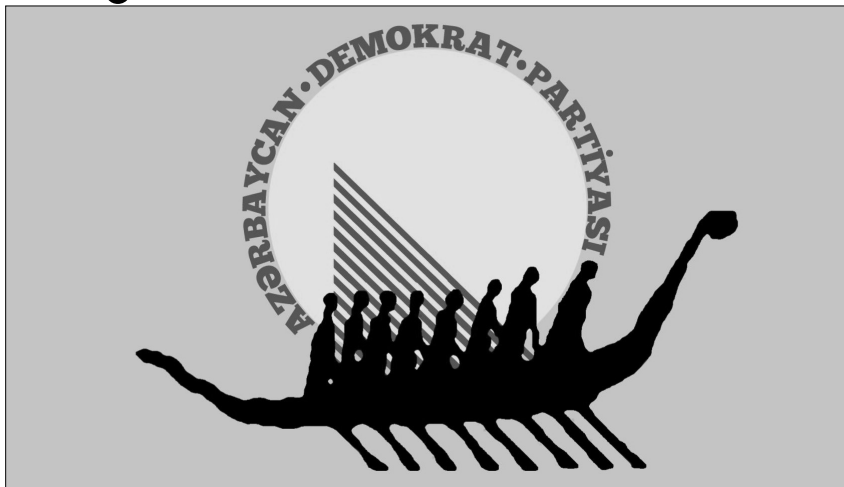
Xaqani Cəfəri hesab edir ki, dinc, demokratik dəyişikliklər tərəfdarı olan siyasi qüvvə legal siyasi fəaliyyət imkanından sonuna kimi, ən məhdud şəraitdə belə, istifadə etməlidir: "Navalni və Duntsovanın çağırış və təşəbbüsləri də buna xidmət edir. Rusiya müxalifəti ilə müqayisədə legal fəaliyyət imkanları daha çox olan Azərbaycan müxalifətinin prezident seçkilərini boykot etməsini doğru qərar hesab etmirəm. Mühəribənin müharibə adlandırılmasının cinayət hesab olunduğu Rusiyada müxalifət və vətəndaş cəmiyyəti seçkilərdə iştirakdan imtina etmək istəmirsə, Azərbaycanda seçkilərin boykot edilməsi üçün göstərilən əsaslar ciddi qəbul oluna bilməz. Seçki yalnız hakimiyyət dəyişikliyi mexanizmi deyil. Seçki ən böyük siyasi kampaniyadır. Müxalifət ən azından tərəfdaşlarının seçki təcrübəsi, cəmiyyətin isə seçki verdişləri və mədəniyyəti qazanması üçün bu siyasi kampaniyadan istifadə etməlidir. Müxalifətin seçkilərdə iştirakdan imtina etməsini doğru hesab etməyənlərə, bu qərarı tənqid edənlərə qarşı qaralama kampaniyası isə tamamilə qəbul edilməzdir".

Vazeh BƏHRAMOĞLU

Dünən ADP İdarə Heyətinin növbəti toplantısı keçirilib. Partiyanın mətbuat xidmətindən "Hürriyyət"ə verilən məlumata əsasən, toplantı iştirakçıları ilk növbədə Azərbaycanla Ermənistan arasında sülh sazişinə dair danışıqların aparılması məsələsinə münasibət bildirib. Sülh sazişinin bağlanmasının Cənubi Qafqazda sülhün və təhlükəsizliyin təmin edilməsinə böyük töhfə olacağına inamını ifadə edən partiya rəsmiləri bu prosesdə qardaş Türkiyənin hər iki ölkə ilə apardığı diplomatik səylərini, yalnız sazişin bağlandığı halda Ermənistanın Türkiyə və digər dövlətlərlə iqtisadi, ticari, kommunikasiya əlaqələrinin gerçəkləşə bilməsinə onu inandırma cəhdlərini yüksək dəyərləndirib və Paşinyan hakimiyyətini başqa dövlətlərin müdaxiləsi olmadan ikitərəfli sülh danışıqlarının aparılmasına səsləyib.

ADP prezident seçkilərində iştirak etməyəcəək

Partiya Azərbaycan ətrafında gedən geopolitik oyunları nəzərə alaraq, belə bir qərar verib

İdarə Heyəti Ukrayna ilə Rusiya arasında davam edən qanlı müharibənin gətirdiyi ağır insani itkilərdən, yaranmış humanitar fəlakətdən bir daha ciddi narahat olduğunu bildirib və Qərb dövlətlərini, o cümlədən ABŞ-ı Ukraynaya hərbi, siyasi yardımlarını kəsməməyə, öz suverenliyi uğrunda dirəniş göstərən Ukraynanı yalnız buraxmamağa, müharibə baskarı Putin Rusiyasına qarşı ən ciddi sanksiyalar tətbiq etməyə çağırıb.

İdarə Heyəti Rusiya prezidenti V.Putinin ölkə əhalisinə illik müraciətində Qarabağın əldən verilməsində onun maraqlı olmaması və bu işdə Paşinyan hakimiyyətinin günahtar olması ilə bağlı səsləndirdiyi bəyanata münasibət bildirib və bu cür yanaşmaların Rusiya Federasiyası ilə Azərbaycan arasında bir-birinin ərazi bütövlüyünü tanıma ilə bağlı beynəlxalq hüquqa və iki döv-

lət arasında əldə edilmiş hüquqi normaların müddəalarına zidd olduğunu diqqətə çatdırıb və Rusiya rəsmilərini Azərbaycanın tanınmış sərhədlərinə, ərazi bütövlüyünə və suverenliyinə kölgə salan çıxışlardan geri durmağa çağırıb.

İdarə Heyəti ABŞ-ın Ermənistanı səfirinin Qarabağda yaşayan ermənilərin "məcburi köçkün" adlandırılmasına münasibət bildirib və bu bəyanatın Ermənistan rəhbərliyinin məsələ ilə bağlı verdiyi bəyanatlarla, prosesi yaxından izləyən BMT-nin missiya araşdırıcılarının gəldiyi rəylə uyğunlaşdığını və iki ölkə arasında qarşılıqlı əlaqələrin ruhuna zidd olduğunu diqqətə çatdırıb.

İdarə Heyəti Rusiya prezidenti V.Putinin öz əhalisinə müraciət olaraq etdiyi bir neçə saat davam edən çıxışının Azərbaycan dövlət televiziyasında translyasiya edilməsini

Konstitusiyamıza, dil haqqında qanunumuza zidd olduğunu bildirib və hakimiyyəti ölkə qanunları ilə ziddiyyət təşkil edən, başqa bir dövlət başçısının təbliğinə yönələn bu cür hərəkətlərdən çəkinməyə çağırıb.

İdarə Heyəti daxili siyasətdə yaşanan naqisliklər ətrafında fikir mübadiləsi aparıb. Qeyd edilib ki, xarici siyasətdə, xüsusilə Qarabağ kimi milli məsələdə üstünlüklər əldə edilməsinə baxmayaraq ölkədə kadrların təyini, sosial-iqtisadi məsələlər, işsizlik, qiymət artımı, əhalinin minimum yaşayışının aşağı göstəricisi, korrupsiya, rüşvətxorluq, monopoliya kimi dövləti zəif salan problemlər hələ də öz həllini tapmayıb və hakimiyyətin bu yöndə apardığı işlər məqbul hesab edilə bilməz.

İdarə Heyəti son vaxtla müxtəlif adlar altında bir neçə jurnalistin, siyasi yönümlü insanların haqqında həbs qətimkan tədbiri görülməsi, onların azadlıqdan məhrum edilməsi məsələsindən ciddi narahat olduğunu bildirib və seçkiqabağı bu həbslərin baş verməsini milli birliyə, vətəndaş həmrəyliyinə zərbə kimi dəyərləndirməklə hakimiyyəti insan hüquq və azadlıqları ilə bağlı üzərinə götürdüyü beynəlxalq öhdəlikləri yerinə yetirməyə, ölkədə siyasi məhbus probleminin həlli istiqamətində əməli addımlar atmağa çağırıb.

İdarə Heyətində 7 fevral 2024-cü il tarixinə təyin olunmuş növbədən-kənar prezident seçkilərində partiyanın öz namizədi ilə iştirakı məsələsi ətrafında da müzakirələr davam etdirilib. Müzakirələrdə Azərbaycan ətrafında gedən geopolitik oyunları, ölkədaxili vəziyyəti, xalqın apolitlik durumu, mövcud resursları və qeydiyyat ilə bağlı hüquqi prosedurların başa çatmamasını nəzərə alaraq, partiyanın 7 fevral 2024-cü il tarixinə təyin olunmuş növbədən-kənar prezident seçkilərində namizəd irəli sürməyəcəyi ilə bağlı qərar qəbul edilib.

Hazırladı: KƏNAN

Bugünlərdə Qara Dəniz İqtisadi Əməkdaşlıq Təşkilatı (QDİƏT) Xarici İşlər Nazirləri Şurasının 47-ci iclasında çıxış edən Ceyhun Bayramov Azərbaycanın Ermənistanla normallaşma və sülh prosesini irəlilətməkdə qərarlı olduğunu bildirib. Hazırda bölgədə sülh quruculuğu üçün münbit şəraitin mövcud olduğunu deyən xarici işlər naziri əlavə edib ki, Ermənistan təkcə öz istəklərini deyil, həm də Azərbaycanın qanuni maraqlarını nəzərə alaraq, tarixi ədalətə və beynəlxalq hüquqa hörmətlə yanaşsa, müsbət nəticələr əldə edilə bilər.

Bu arada, qardaş Türkiyənin milli müdafiə naziri Yaşar Güler isə hesab edir ki, Cənubi Qafqazda təhlükəsizliyin və sülhün bərqərar olması Azərbaycan və Ermənistan arasında hərtərəfli və daimi sülh müqaviləsinin bağlanmasını tələb edir. O həmçinin, iki ölkə arasında sülhü dəstəklədiklərini və tezliklə müsbət nəticə əldə ediləcəyinə inamını ifadə edib.

Erməni politoloq Artur Xaçikyan isə sülh sazişi haqda gedən müzakirələri şərh edərkən qeyd edib ki, rəsmi Bakı üçün anklavlar və onlara gedən yollar, eləcə də azərbaycanlıların Ermənistanda məskunlaşdırılması məsələləri də önəmlidir. Belə ki, bu barədə axar.az-da yer alan informasiyaya görə, Xaçikyan dəhliz məsələsinin, eləcə də ermənilərin Qarabağa qayıtmamasının da Azərbaycan üçün vacib olaraq qaldığını vurğulayıb. O bildirib ki, Ermənistanı hazırkı rejim hakimiyyətə gəlməzdən öncə də Qarabağ ermənilərinə düşməni idi və indi onları geri qaytarmaq fikri yoxdur. Erməni politoloq Azərbaycanın Ermənistanın nəzarətində olmayacaq eksterritorial dəhliz əldə edə biləcəyini istisna etməyib: "Hakim rejim ölkəni Türkiyə və Azərbaycan ordularının Ermənistan ərazisində kəşimə nöqtəsinə çevirmək istəyindən danışarkən Ermənistanın gələcəyini düşünürmü? Daha nə baş verməlidir ki, hakimiyyət ən azı nəse edə bilsin və Ermənistan ərazisinin toxunulmazlığını təmin etsin?" Xaçikyan xatırladı ki, beynəlxalq münasibətlər güc və maraqlara əsaslanır: "Azərbaycan öz gücünü hiss edir və dayanmayacaq, addım-addım bizi boğacaq. Bu faciənin sonu görünür".

"Ermənistan qoşunların sərhəddən güzgü prinsipi ilə geri çəkilməsi təklifini irəli sürür, lakin bu, sülh müqaviləsinə salına bilməz"

Beləliklə, mövzu ilə bağlı mövqeyini "Hürriyyət"lə bölüşən Milli

"Sülh müqaviləsindən sonra Paşinyan Ermənistanı KTMT və MDB-dən çıxaracaq"

Cəbhə Partiyasının sədr müavini, politoloq Məhəmməd Əsədullazadənin sözlərinə görə, Ermənistanla Azərbaycan arasında sülh müqaviləsi bağlandıqdan sonra Nikol Paşinyan Rusiyanın orbitindən rəsmən uzaqlaşmaq barədə qərarlar qəbul edə bilər: "Hesab edirəm ki, Paşinyan ilk növbədə, Ermənistanı Kollektiv Təhlükəsizlik Müqaviləsi Təşkilatından (KTMT) çıxaracaq. Paşinyan bununla bağlı açıqlamalarında bir neçə dəfə KTMT-nin Ermənistanın təhlükəsizlik maraqlarına cavab vermədiyini və bu təşkilatdan çıxmaq barədə siyasi iradəyə malik olduğunu qeyd edib. Fikrimcə, o, MDB-dən çıxmaq istiqamətində də addımlar atacaq. Çünki rəsmi İrəvan Qərbdən siyasi dəstək almaqdadır. Ermənistan rəsmən KTMT-dən çıxmağa başlayarsa, Moskva ciddi şəkildə hərəkətə keçəcək".

Milli Cəbhə Partiyasının sədr müavininin qənaətinə, ABŞ Ermənistanın Rusiyanın siyasi-hərbi orbitindən çıxması üçün rəsmi Bakı ilə İrəvan arasında sülh müqaviləsinin labüdlüyünü qəbul edib və bu istiqamətdə Türkiyə ilə sıx əməkdaşlıq edir: "Odur ki, Azərbaycanın Ermənistanla danışıqlar prosesində ABŞ kimi Türkiyə də yer alıb. Düşünürəm ki, Vaşinqton-Ankara-Bakı üçtərəfli danışıqlar müsbət istiqamətdə davam edəcək".

Məhəmməd Əsədullazadə onu da əlavə edib ki, Azərbaycan və Ermənistan xarici işlər nazirlərinin Vaşinqtonda görüşü baş tutarsa, o zaman sülh müqaviləsinin razılaşdırılma detalları müzakirə ediləcək: "Hesab edirəm ki, Vaşinqtonda görüşə ehtiyac yoxdur. Çünki bu görüşdə Ermənistan və ABŞ maraqlıdır. Ermənistan tərəfi qoşunların sərhəddən güzgü prinsipi ilə geri çəkilməsi təklifini irəli

sürür. Umumiyyətlə, bu təklif sülh müqaviləsinə salına bilməz. Bundan başqa, Ermənistan Zəngəzurdan maneəsiz giriş-çixış verməkdə maraqlı deyil. Artıq Azərbaycanın xarici işlər naziri Ceyhun Bayramov Ermənistanın qoşunların sərhəddən geri çəkilmək təklifinin qəbul edilməz olduğunu bəyan edib. Naxçıvana maneəsiz giriş-çixış təmin edilməsi də sülh müqaviləsində yer almaya bilər. Bu məsələlər sülh müqaviləsindən sonra müzakirə edilə bilər". Bir müddətdir ki, Brüssel və Vaşinqtonun yenidən vasitəçilikdə aktivləşdiyini vurğulayan politoloq bildirib ki, Azərbaycan sülh müqaviləsinin detallarını qardaş Türkiyə ilə koordinasiya edir, Ankaranı bu məsələdə kənarda qoymur: "Çünki Ankaranın prosesdə olması Azərbaycanın mövqeyini gücləndirir və Türkiyənin də masada olduğu məsajını verir".

"ABŞ Türkiyənin Cənubi Qafqazda fəallaşmasından narahat olmamalıdır, çünki əks halda Vaşinqtonun bölgədəki əsas rəqibləri Rusiya və İranı durdurmaq çətin olacaq"

"Atlas" Araşdırmalar Mərkəzinin rəhbəri, politoloq Elxan Şahinoğlu isə qeyd edib ki, erməni ekspertlərin mütləq əksəriyyətinin fikrincə, Azərbaycan və Türkiyənin məqsədi Ermənistanı təcridcən zəiflətmək və vassal dövlətə çevirməkdir: "Onlar bu fikirdədir ki, Ermənistan zəif olduğundan sülh sazişi onların xeyrinə olmayacaq və Azərbaycan sülh sazişinin bəndlərini yerinə yetirməyəcək. Əlavə

Məhəmməd Əsədullazadə: "Xarici işlər nazirlərinin Vaşinqton görüşünə ehtiyac yoxdur, çünki bu görüşdə Ermənistan və ABŞ maraqlıdır"

olaraq onu da bildirirlər ki, Azərbaycan və Türkiyənin məqsədi Ermənistanı təcridcən zəiflətmək və vassal dövlətə çevirməkdir. Nə qədər ki, Ermənistan Azərbaycan torpaqlarını işğal altında saxlayırdı, erməni ekspertlər Ermənistanı Azərbaycanın vassalına çevirməsi ehtimalını ağıllarına belə gətirmirdilər, mənim özümə müxtəlif beynəlxalq konfranslarda yekəna şəkildə deyirdilər ki, "Qarabağı unudun". Hazırda vəziyyət kardinal şəkildə dəyişdiyinə görə ağılaşma halındadırlar".

Elxan Şahinoğlu əlavə edib ki, Türkiyə bölgədə gücləndikdən və söz sahibinə çevrildikdən sonra Ankara Rusiyanın Azərbaycana mümkün təzyiqlərini zəiflətdi və bu bizə 3 il ərzində işğala son qoymağa, ərazi bütövlüyümüzü bərpaya şərait yaratdı: "O da həqiqətdir ki, Qarabağın azad edilməsi türk dövlətləri arasında inteqrasiyanı güc-

ləndirib. Böyük ehtimalla, Türkiyə prezidenti Rəcəb Tayyib Ərdoğan "Qarabağın azad edilməsi müsbət ab-havanı gücləndirib" dedikdə bunu da nəzərdə tutub".

Türkiyənin Cənubi Qafqazda fəallaşmasına da toxunan politoloqun qənaətinə, ABŞ NATO-dakı müttəfiqinin regionda aktivləşməsindən ən azı narahat olmamalıdır, çünki əks halda Vaşinqtonun bölgədəki əsas rəqibləri Rusiya və İranı durdurmaq çətin olacaq: "Buna baxmayaraq, Vaşinqton-Ankara münasibətlərində son illərdə o qədər suallar yaranıb ki, ABŞ-ın birmənalı şəkildə Türkiyənin Cənubi Qafqazda mövqelərinin möhkəmlənməsində maraqlı olduğunu söyləmək də çətin deyil. İki ölkə arasındakı sualların çoxluğuna Türkiyənin xarici işlər naziri Hakan Fidan amerikalı həmkarı Antoni Blinkenlə telefon danışığındakı möv-

Elxan Şahinoğlu: "Ermənistan yenə məğlub olarsa, bu, zorakı hakimiyyət dəyişikliyinə və Kremlin bu ölkədə mövqelərinin möhkəmlənməsinə şərait yaradacaq"

zular da dəlalat edir. Telefon danışığı zamanı İsveçin NATO-ya üzvlüyü, F-16 məsələsi və Qəzzadakı ağır durum müzakirə olunub. Bu mövzularla bağlı yaxınlaşma meyilləri olsa da, iki ölkənin baxışlarında fərqliliklər ortadan qaldırılmayıb. Hər halda Vaşinqtonun siyasi dairələrində onu anlamamış deyilərlər ki, dəstək verdikləri Ermənistanı Azərbaycan və Türkiyə ilə münasibətləri normalaşdırmaqdan başqa alternativ yoxdur. Fərqli alternativ bölgədə gərginliyin davamıdır ki, Ermənistanın yenə məğlub olacağını Vaşinqtonda proqnozlaşdırmamış deyillər. Bu isə Ermənistanda zorakı hakimiyyət dəyişikliyinə və Kremlin bu ölkədə mövqelərinin möhkəmlənməsinə şərait yaradacaq ki, bu Amerikanın maraqlarına ziddir".

Vazeh BƏHRAMOĞLU

Prezident seçkisi: ortaq məxrəc, ya “köhnə hamam”?

SSRİ dağılmağa başladı-
ğı gündən bu yana Azərbaycanın yaşadığı fəlakətlərin böyük bir payı ermənilərin öz havadarları vasitəsilə Qarabağı bizdən qoparmaq iddiası və məqsədinin payına düşür. Vəhşi və məkirli bir imperiyanın əsarətində olan bütün milli respublikaların iqtisadi, texniki, texnoloji və s. istehsal, istehlak proseslərinin həyata keçirilməsi sistemi əvvəlcədən düşünülmüş şəkildə elə formalaşdırılmışdı ki, imperiya süqut etdiyi halda onlar da çökmüş olsun. Üstəlik, dünya ağılığı iddiasında olub, parçalanaraq ayrı-ayrılıqda zəif türk dövlətlərinin birləşərək böyük gücə çevrilib inkişaf etməsinin qəti əleyhinə olan Rus və Qərb, Çin imperializminin Güney Qafqazda hegemonluq planlarında türk düşməni olmaq etibarilə hər iki tərəf üçün ermənilər daha sərfəli idi və bu gün də bu məsələ hələ gündəmdə durur.

İkinci dünya müharibəsindən sonra dünya ağılığı iddiasında olan SSRİ və ABŞ imperiyaları arasında gedən mübarizənin birinci mərhələsi 1991-ci ildə SSRİ-nin dağılması ilə nəticələnsə də, onun yetərinə iqtisadi potensiala və böyük dağıntılar törədə biləcək təhlükəli hərbi gücə malik olan varisi Rusiyanı tam diz çökdürərək, superdövlət halından Qərb üçün təhlükəsiz bir dövlətə çevirmək üzrə aparılan hərbi əməliyyatların zəruri hissələrindən biri özələrinin yaratdığı və Güney Qafqazda yüz ildən çox mövcud olub, zaman-zaman alovlandırdıqları Ermənistan-Azərbaycan münaqişəsinin payına düşür. Quzey Azərbaycan ərazisində oynacaq «Ermənistan dövləti» yaradılıb, Azərbaycanın Güneyini hərbi çevrilmiş yolu ilə fars şovinizminin hakimiyyətinə verib, Türkiyəni türk dünyasından təcrid etməklə, dünya türklərinin birləşərək bütövləşməsinin qarşısını almaq bu gün də türk düşmənlərinin əsas məqsədlərindən biridir. Zəngəzur dəhlizi ilə Türkiyənin Azərbaycan və digər türk dövlətləri ilə maneəsiz gediş-gəlişinin təmin edilməsinin bütün mövcud ola biləcək bəhanələrlə əngəllənilməsinin əsas və başlıca səbəbi də budur.

Azərbaycanın daxili və xarici siyasətində gedən proseslər və baş verən hadisələrin təkə dünya ağılığına iddialı olan böyük güclərin deyil, bütün çaplardan olan türk düşmənlərinin maraq dairəsi və gündəmində xüsusi əhəmiyyətli məsələ olması da məhz Azərbaycanın dünya türkləri birliyinin bütün alanlarda strateji həlqəsi olmasından qaynaqlanır.

SSRİ-nin dağılma prosesinin ilk qaranquşlarından olan akademik Aqanbəyyanın Parisdə Qorbaçovla razılaşdırdığı məşhur Qarabağ iddiasından bu yana, o dövrün ən güclü iki dövləti olan Rusiya və ABŞ-dən əlavə bizi əhatə edən Ermənistan, İran, Gürcüstanın da bizə qarşı açıq düşmənçiliyi ölkəni çıxılmaz duruma salmışdı. Lakin ölkə üçün ən təhlükəli proses daxiləki hakimiyyət uğrunda aparılan kəskin mübarizədə idi. Həmin fəlakətli durumda ölkə əhalisinin mütləq əksəriyyəti baş verən proses və hadisələrin səbəbləri, mahiyyəti, qaynaqları, pərdə arxasında durub, bu prosesləri idarə edənlər haqqında heç bir obyektiv məlumatla malik olmayıb, ancaq cəmiyyətə məqsədli şəkildə sızdırılan şayiələrə əsasən düşünüb, nəticə çıxarırdı. Nəhayət 1993-cü ildə H.Əli-

yev hakimiyyəti ələ aldıqdan sonra bir çox məsələlərə, əhalinin əksəriyyətinin dərk edə biləcəyi reallıqlara aydınlıq gətirilmiş oldu. H.Əliyev ilk növbədə ölkə daxilində ən sərt və amansız tədbirlərlə ə-layəğinə dolaşa biləcək adamları neytrallaşdırdıqdan sonra, ölkədə bu günə mövcud olan quruluşla yanaşı, ölkənin xarici siyasətini də formalaşdırmağa başladı. Yeni ilk növbədə ölkə üçün ən təhlükəli olan Rusiya və İranla Molla Nəsrəddinin «göy muncuq» oyununu oynadı. Gürcüstanda Qamsaxurdiya məsələsini həll edib, onun yerinə gələn Şevərnadzeye 58 milyon ABŞ dolları güzəşt vasitəsilə Azərbaycanın blokadasını yarıb, ermənilərə isə «ən yüksək status» vəd etməklə, onlarla aktiv müharibə şəraitini müvəqqəti zəiflədə bildi. Belə geniş miqyaslı, çoxşaxəli mürtəbə proses üçün qısa müddət sayıla biləcək 4-5 il ərzində baş verənlərin bir çox təfərruatına belə olsam da, tarixçi olmadığım dan və məqalənin hədəfinə birbaşa dəxli olmadığından bunlara müdaxilə etmərəm. Lakin bu proseslərin mahiyyətini o zaman Bakıya gələn Evgeniy Primakovun Etibar Məmmədova dediyi, - «Gxtibar, bolğşaa politika, trebuet bolğşix jertv», (Etibar, böyük siyasət, böyük qurbanlar tələb edir), - cümləsi tamamilə və dolğun ifadə edir. 1993-cü ildə H.Əliyev hakimiyyətə gəldikdən sonra ölkənin xarici siyasətinə nəzər saldıqda xarici siyasətin strateji xətti və addımlarında bezi kiçik operativ və taktiki səhvləri (xüsusilə H.Əliyevdən sonrakı dövrdə) nəzərə almasaq, bu günə qədər aparılan xarici siyasəti bütövlükdə təcürbəli qroysmeysterin oynadığı şahmat partiyası ilə müqayisə etmək olar.

Bu gün də ölkə üçün 30 il bundan öncə olduğu kimi, ən böyük və qorxulu təhlükə məhz ölkənin daxilindəki vəziyyətdədir. Hətta bu günə mövcud olan daxili təhlükə 30 il bundan qabaq olan təhlükədən daha böyük və ciddidir ki, bunun da özünəməxsus səbəbləri mövcuddur.

Otuz il öncə ərazisinin 20 faizi işğal altında, blokada və defolt vəzi-

yətində olan Azərbaycanı Rusiya bir müddətdən sonra öz əsarətinə alacağı, İran dinin yayılması nəticəsində islam inqilabı vasitəsilə özünə birləşdirəcəyi, Ermənistan işğal etdikləri əraziləri birdəfəlik ilhaq edəcəyi, Gürcüstan Borçalını türklərdən təmizləyib, hətta Azərbaycan ərazisində yerləşən monastırı bəhanə edib xeyli torpaq qoparaçağına ümid olduğu və H.Əliyevin «göy muncuq» və güzəştli siyasətilə birlikdə, ABŞ və Avropanın regiona olan maraqları, onların bölgədə hansısa kəskin addım atmasına xeyli dərəcədə mane olurdu. Həm də onların heç biri yarımlı vəziyyətində olan Azərbaycanı özəllən və maraqlarına qarşı nəinki rəqib, hətta heç bir ciddi maneə ola biləcəyini düşünmürdülər.

Bu gün isə vəziyyət tamamilə fərqlidir. Azərbaycan iqtisadi, hərbi cəhətdən regionda Gürcüstan, Ermənistanla müqayisədə dərəcədə güclənib. Artıq dünyada söz sahibinə çevrilən Türkiyənin də daxil olduğu müstəqil, ayaq üstə duran türk dövlətlərinin birliyi olan Türk Dövlətləri Təşkilatının mövcudluğu İranın Azərbaycan Respublikasına qarşı hər hansı müdaxilə, təzyiq imkanlarını sıfırlayıb. Güney Azərbaycanda şovinist fars molla faşizminin türk əhalisinə qarşı yeritdiyi soyqırım siyasətinin beynəlxalq gündəmdə olması, Güney Azərbaycanda türk milli oyanışı və mübarizəsinin davamlı duruma gəlməsi molla rejimini Quzey Azərbaycana münasibətində daha səliqəli davranmağa vadar edib. Nəhayət, Azərbaycanın öz ərazilərini bütün dünya üçün dərs ola biləcək vaxt və üsulla azad etməsi başqa ölkələrin hərbi, iqtisadi, siyasi müdaxilə və təzyiqinə adekvat cavab vermək imkanında olduğunu dünyaya sübut etdi.

Bəs, ölkə daxilindəki vəziyyət də bu qədər ürəkəçandırımı? Təəsüf ki, ölkə daxilindəki münasibətlərin vəziyyəti ölkənin xarici dövlətlərlə münasibətlərdəki vəziyyətinə tərs mütənasibdir. Azərbaycandakı mövcud iqtisadi-ictimai vəziyyətin bu qədər acınacaqlı olmasına ölkə

ərazisinin 20 faizinin 30 il ərzində işğal altında olması, torpaqların azad edilməsi üçün sərf edilən hərbi xərclərin çox böyük məbləğ təşkil etməsi, eləcə də qələbədən sonra ermənilərin Tehranın şovinist farsmolla rejiminin birbaşa iştirakı ilə yerlə yeksan edilmiş yaşayış məskənlərimizin, infrastrukturalarının bərpasına və digər problemlərinin həllinə böyük vəsaitin xərclənməsinin zəruri olduğu ən çox iddia edilən səbəblərdir. Bu səbəblər real olaraq mövcud olan obyektivlikdir və bunu heç kəs inkar edə bilməz. Lakin ölkə vətəndaşlarının əksəriyyətinin acınacaqlı iqtisadi-ictimai durumda olmasının, ölkədə hər an sosial partlayışlara hazır olan böyük bir kütlənin yaranmasının əsas və həlledici səbəbləri bu amillər deyil.

1993-cü ildə H.Əliyev hakimiyyətə gələndə dövlət xəzinəsi boş Prezident seçkisi: ortaq məxrəc, ya “köhnə hamam”?

idi, istehsal müəssisələri tam fəaliyyətini dayandırmışdı. Üstəlik, dövlət və hakimiyyət orqanlarındakı anarxiya, bir milyona yaxın qaçqın və köçkünə malik olan kiçik bir ölkədə hansısa mürtəbəli iqtisadi-ictimai quruluş qurmaq da çox mübahisəli məsələ idi. Belə bir şəraitdə sərt idarəetmə sisteminin tətbiqi qaçılmaz idi. Lakin tətbiq edilən sərt idarəetmə sisteminin özü də sərt və labüd, həm də obyektiv tətbiq edilən HÜQUQ sistemə əsaslanmalı idi. O zaman pis-yaxşı ölkə Konstitusiyası qəbul ediləndə H.Əliyev reallıqda bir barmağın işarəsi ilə idarə edilən, mahiyyəti isə vətəndaşlar üzərində şəxsi diktatorası olan dövlət sistemi qurdu. O zamankı dövr və şəraitdə H.Əliyev öz hakimiyyətini möhkəmləndirmək, eyni zamanda ölkədə mövcud olan başıpozuqluq və anarxiyanı aradan qaldırmaq, ölkəni defolt vəziyyətindən çıxarmaq üçün yaratdığı bu idarəetmə sistemini yeganə doğru addım olmasa da, məqbul sayıla bilər. Belə ki, onun tətbiq etdiyi bu sistem ümumilikdə Quzey Azərbaycan Respublikasının bir dövlət olaraq ayağa durmasını

təmin edə bildi. Qalıblar isə müzakirə ediləndə, mühakimə edilmir.

Sonrakı dövrlərdə isə, yeni 2020-ci ilədək torpaqların işğalda olması ilə əlaqədar ölkədə hər hansı bir əsaslı iqtisadi-ictimai islahatların aparılmasının mümkün olmaması iddiası ilə “islahatlar” adı altında idarəetmədə formal kosmetik forma dəyişiklikləri aparıldı ki, bunlar da mahiyyətdə mürtəbəli dəyişikliklər deyil, əvvəlki idarəetməni daha mürəccə hala gətirən tədbirlər idi. Nəticədə yaranmış vəziyyəti qısa təsvir etsək, cəmiyyətin bir qütbündə ölkə büdcəsini və əhalini talan etməklə əldə etdikləri yüz və daha çox milyardlarla ABŞ dollarını xarici ölkələrə daşıyıb, ölkə daxilində də 19-cu əsr ölkə mahallarının belə ağına gələ bilməyəcək təmtəraqlı həyat sürən məhdud məmur təbəqəsi, digər qütbə isə böyük zəhmət hesabına qazandıqlarını məmurlar əlindən alan kiçik sahibkarlar, ölkədə qiymətləri emək haqqından on dəfələrlə çox və sürətlə artan vergi, kommunal xərcləri, heç bir əsası olmayan cərimələr və onlara əlavə edilən sələm faizləri, ərzaq və digər ilkin tələbat mallarını ödəyə bilməyən işçilər, quru çörəyə möhtac olan şəhid qazi övladları, dərman almağa pul tapmayıb intihar edən 70-dən çox qazinin yaxınlarının əks qütbə cəmləşdiyi və partlayış üçün bir qılcıma bənd olub, ölkə əhalisinin mütləq əksəriyyətini təşkil edən vətəndaş kütləsi qərarlaşmışdır.

Son vaxtlarda bir neçə nəfər orta kateqoriyalı məmurların rüşvətləmə, dövlət büdcəsindən mənimşəmələrə görə və s. ilə əlaqədar həbs edilməsi, bezi millət vəkili və partiya sədrlərinin məmurları hədələməsi, idarəetmədə bezi kosmetik dəyişikliklər haqqında imzalanmış prezident sərəncamları ölkədəki durumu zərər qədər dəyişməyib və dəyişə də bilməz.

Ölkə prezidentinin vaxtından qabaq prezident seçkilərinin keçirilməsi haqqında verdiyi qərar bir çoxlarında mövcud iqtisadi-ictimai quruluşun mahiyyətində hansısa dəyişikliklər yaradacağı fikri yaradıb. Bəziləri də bu qərarı qarşıdakı ildə beynəlxalq müstəvidə baş verəcək mühüm dəyişikliklərlə əlaqədar olaraq İ.Əliyevin tutduğu vəziyyətini öncədən legitimləşdirmək məqsədilə etdiyini iddia edir.

Vaxtilə Stalin yazırdı ki, - «Seçicilərin kimə çox səs verməsi mühüm deyil, əsas məsələ seçki qutusunda kimin çıxmasıdır». Azərbaycanda onsuz da sovet dövründən bu günə qədər davam edən seçki qaydasında keçiriləcək seçkilərdə qutudan kimin çıxacağı bellidir. Yəni İ.Əliyevin vaxtından əvvəl seçkiyə gəlməsinin səbəbi legitimlik təminatı məsələsi deyil. Deməli, Ukraynada Rusiyanın durumu ağır, Ermənistanda sürüşkən, ölkə daxilində isə mərkəzdənqaçma, parçalanma meyillərinin güclənməsi ilə bərabər, çaxnaşma və sosial partlayış havası açıq-aşkar duyulur...

Şapur QASIMİ

Evindən 50 minlik qızıl oğurlandı, kamera görüntülərini polisə təqdim etdi, amma

Sumqayıt sakini Samid Rzayev şikayətinə baxılmadığını iddia edir

Sumqayıt şəhəri, Nizami küçəsi, “U-ğur” yaşayış kompleksinin sakini Rza-yev Samid Rüstəm oğlu tərəfindən Hurriyyet.az saytının redaksiyasına şikayət məktubu daxil olub. Şikayətçi iddia edir ki, evindən 50 min manatlıq qızıl oğurlanıb, şikayətinə baxılmır:

“Mən, Rzayev Samid Rüstəm oğlu, yazaraq sizdən xahiş edirəm ki, problemimi işıqlandırınız.

Uzun illərdir Sumqayıt şəhər Mərkəzi Univermagında qızıl alqı-satqısı və zərgərliklə məşğulam. 20.06.2020-ci il tarixində mağazadan mənə və müştərilərə məxsus qızıl-zinət əşyalarını götürüb, yaşadığım ünvana getirdim. Məqsədim karantin dövründə onlayn satış etmək idi.

21.06.2020-ci il tarixində mənzilim qarət olunaraq, qızılarım oğurlandı. Dərhal hadisə ilə bağlı bütün aidiyyəti qurumlara müraciət etdim. Ancaq hələ bu günə kimi heç bir məlumat yoxdur. Kamera-ya baxarkən evimə girən oğruları tapıb, video-görüntüləri polisə təqdim etdim. Yenə də heç bir tədbir görülmədi.

Evimdən oğurluq edən şəxslərdən biri Rəhimov Alik

Nürvət oğlu, digəri isə Əhədov Rəşad Vəqif oğludur. Bunlardan birinin uzun müddət türmədə olduğunu bilərəm. Digəri isə, eşitdiyimə görə, narkotik ticarəti ilə məşğuldur.

Polislər əməkdaşlarını evimdən yola salan vaxt bu oğrulardan biri qabağıma çıxdı. Dərhal polisə dedim ki, baxın, oğrunun biri budur. Dediyim zaman polislər onu tutdu və polis bölməsinə aparmaq istədilər. Bu vaxt həmin şəxs əlini telefonuna ataraq polislərə dedi ki, “bir dəqiqə icazə verin, sizi bir adamla danışdıracam”. Bundan sonra telefonu polisə verərək, “bu-

yurun, Rauf Babaşovdur” dedi. Telefonda nə danışdırsa, polislər oğrunu buraxdı.

Qeyd edirəm ki, Rauf Babaşov Sumqayıt Şəhər Baş Polis İdarəsinin rəisi idi. Ölkəmizin xəstəliklə və düşmənlə mübarizə apardığı vaxt hüquq mühafizə orqanlarının əməkdaşları bu işə laqeyd yanaşdılar. Mənə ən ağır gələn məsələ isə odur ki, borc-xərclə, bankdan kredit götürərək özümə iş qurdum, kimlərsə tapşırığı ilə oğru gəlib bir neçə dəqiqənin içində əli ilə qoymuş kimi qızilları tapıb apardı.

Video-görüntülərdə oğrular üzlərinə dəsmal tutaraq,

kameranın altından keçiblər. Axı, bizim polislərimiz o qədər aciz deyil ki, oğrunu bir dəsmala görə tapmaya. Sadəcə, belə fikirləşirəm ki, oğrulardan birinin arxasında Rauf Babaşov dayanıb. Hansı ki, polislər oğrunu tutub aparmaq istədiyi zaman o, Rauf Babaşovun adını çekdi və ona zəng vurdu. illərlə türmədə yatmış bir şəxslə rəisin nə kimi əlaqəsi var, bilmirəm. Amma mənim və 2 polis əməkdaşının yanında oğru Rauf Babaşovla danışdığını demişdir. Daha sonradan bu sözü işlətdiyimə görə polislər tərəfindən çox aqressivliyə tuş gəldim.

Rəsmi qurumlardan xahiş edirəm ki, kamera görüntüsü olduğu halda oğruların tutulmaması ilə bağlı tədbir görülsün”.

Qeyd edək ki, vətəndaşın müraciəti ilə əlaqədar Daxili İşlər Nazirliyi ilə əlaqə saxladım. Nazirliyin Mətbuat Xidmətinin əməkdaşı Nurlan Əliyev Hurriyyet.az-a bildirdi ki, məsələ ilə bağlı araşdırma aparılır, əlavə məlumat veriləcək.

**Nurlan Əliyev
Jalə FAMILQIZI**

Redaksiyadan: Qarşı tərəfin mövqeyini dərc etməyə hazırıq.

Şəhid qızı rəsmi qurumlardan şikayətçidir

“Naxçıvanda şəhid ailəsinə hörmət qoyulmur”

Naxçıvan şəhər sakini Əhmədova Şərabani Kərim qızı tərəfindən “Hurriyyet” qəzetinin redaksiyasına şikayət məktubu daxil olub. Şəhid qızı olduğunu bildiren Ş.Əhmədova iddia edir ki, ona qərəzli şəkildə iş verilmir, bunun səbəbini isə şəhid ailələrinə hörmət qoyulmamasında görür:

“Mən, Əhmədova Şərabani Kərim qızı, yazaraq bildirirəm ki, atam 1992-ci ildə Səderək döyüşlərində şəhid olub. Əmim də Birinci Qarabağ döyüşlərində şəhid olub.

Mən, bir şəhid qızı olaraq, sizdən xahiş edirəm ki, problemimi ictimailəşdirəsiniz.

Səderək rayon Mədəniyyət Sarayında mühasib işləyən Elşən müəllim mənim adıma “xadimə” kimi yazdıraraq, 5 illik haqqımı mənimsəyib. Bu 5 il müddətində həmişə söz verirdi ki, səni kitabxanaya işə götürəcəm. Hər dəfə də “narahat olma, yer boşalan kimi səni işlə təmin edəcəm” deyirdi. Həmin vaxt ərzində 2 nazir gəldi-getdi. Axırncı nazir müavini Həsən İbrahimov idi. Mən onun yanına gedərək, iş istədim, kitabxanaçı kimi iş almağımı xahiş etdim. Mənə dedi ki, kitabxana işi diplomu olanlara verilir.

Bütün dövlət qurumlarına müraciət etdim. Dəfələrlə Fuad Nəcəflinin qəbulunda olmuşam. Müavini məni qəbul etdi və bildirdi ki, diplom olmadan da iş verə bilərlər.

Sonradan öyrəndim ki, həmin vəzifəyə rüşvət verdiklərinə görə 5 nəfəri işə götürüblər. Həmin 5 nəfərin də diplomu yoxdur.

Mədəniyyət nazirinin müavini Həsən müəllimin qəbulunda oldum. Ona bildirdim ki, diplomsuz 5 nəfəri işlə təmin etmişiniz, mən şəhid qızıyam, niyə mənə iş vermirsiniz? Mənə bildirdi ki, “şəhid qızı olursan kimin qızı olursan ol, sənə iş yoxdur”.

Səderək rayon Mədəniyyət Sarayında nə qədər yeyinti, korrupsiya varsa, hamısını bilərəm. Səsimi kəsmək üçün mənə müvəqqəti olaraq milli paltarların saxlanması işini verdilər.

Hara gedirsən rüşvət istəyirlər, müraciətə baxan, maraqlanan yoxdur. Bir sözlə, Naxçıvanda şəhid ailəsinə hörmət qoyulmur”.

Jalə FAMILQIZI

Redaksiyadan: Yazıda adları qeyd olunan şəxslərin mövqeyini dərc etməyə hazırıq.

“Sahil Babayev və “komandası” körpə uşaqların haqqına girir”

Shırvan şəhəri, Gülbala Şıxbala küçəsinin sakini Novruzov Alim Arif oğlu tərəfindən “Hurriyyet”in redaksiyasına şikayət məktubu daxil olub. Şikayətçi iddia edir ki, Əmək və Əhəlinin Sosial Müdafiəsi Nazirliyi imtina vermək üçün bəhanə axtarır.

“Mən, Novruzov Alim Arif oğlu, yazaraq sizdən xahiş edirəm ki, qarşılaşdığım özbaşınalığı ictimailəşdirəsiniz.

Qeyd edirəm ki, ailə vəziyyətimə görə sənədlərimi toplayıb, sosial yardım al-

Şırvan sakini Alim Novruzov:
“Bu qurum sadəcə bəhanələr axtarır ki, sakinlərə imtina cavabı versin...”

maq məqsədilə Əmək və Əhəlinin Sosial Müdafiəsi Nazirliyinə göndərdim. Bir müddət sonra mənə imtina cavabı gəldi. İmtinanın səbəbini araşdırdıqda isə mənə bildirdilər ki, ünvanı səhv yazmışınız.

Gəlib evə də baxış keçirilib. 5 oğul uşağına sahib ailəyə. Oğlunun biri müharibə iştirakçısı olub. Digər 2 oğlum bronxit xəstəsidir. 2 oğlum isə məktəblidir.

Sahil Babayev və “komandası” körpə uşaqların haqqına girir və bütün Azərbaycan da buna susur.

İmtinaya “səbəb” kimi deyirlər ki, küçə adını səhv yazmışınız. Mən ünvanı səhv yazmışamsa, yoxlama necə gəldi?! Küçəmizin adı illərdir “Gülbala Şıxbala” adı ilə gedirdi. Vətən müharibəsindən sonra isə dedilər ki, küçədə şəhid ailəsi var və küçənin adı “Elnur Qarayev” olacaq. Amma bu, təsdiqini tapmadı. Çünki heç yerdə yazılmadı və bizə məlumat verilmədi. İndi mənə bu səbəbdən imtina gəlib. Bu qurum sadəcə bəhanələr axtarır ki, sakinlərə imtina cavabı versin.

Hörmətli redaksiya, xahiş edirəm, problemimi işıqlandırın”.

Jalə FAMILQIZI

Redaksiyadan: Qarşı tərəfin mövqeyini dərc etməyə hazırıq.

Azərbaycan Respublikasının Medianın İnkişafı Agentliyi

Müzəffər Ali Baş Komandanın rəhbərliyi ilə 44 günlük "Vətən Müharibəsi"ndə qazanılmış tarixi qələbə, Ermənistan tərəfindən törədilmiş sülh və insanlıq əleyhinə cinayətlər, habelə müharibə cinayətləri ilə bağlı həqiqətlərin dünya ictimaiyyətinə çatdırılması

Azərbaycan və Ermənistan arasındakı sülh prosesinə xələl gətirmək üçün arxa planda pusquda duran qüvvələrin müqavimətinə baxmayaraq, rəsmi Bakı regionda sabitliyi bərqərar etməkdə qərarlıdır. 2023-cü il dekabrın 7-də Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Administrasiyası və Ermənistan Respublikasının Baş Naziri Aparatının Birgə bəyanatı bunun bariz nümunəsi hesab oluna bilər. Bəyanatın mətni belədir: "Ermənistan Respublikası və Azərbaycan Respublikası regionda çoxdan gözlənilən sülhə nail olmaq üçün tarixi imkanın olması ilə razılaşırlar. Hər iki dövlət münasibətləri tənzimləmək və suverenlik və ərazi bütövlüyü prinsiplərinə hörmət əsasında sülh müqaviləsi bağlamaq niyyətlərini təsdiqləyirlər.

Ermənistan Respublikasının Baş nazirinin aparatı ilə Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Administrasiyası arasında aparılan danışıqlar nəticəsində iki dövlət arasında etimadın möhkəmləndirilməsi üçün mühüm addımların atılması barədə razılıq əldə olunub.

Azərbaycan Respublikası humanitar dəyərləri rəhbər tutaraq və xoşməramlılıq əlaməti olaraq 32 erməni hərbiçisini azad edir.

Ermənistan Respublikası öz növbəsində humanitar dəyərləri rəhbər tutaraq və xoşməramlılıq əlaməti olaraq iki azərbaycanlı hərbiçini azad edir.

Ermənistan Respublikası xoşməramlılıq jesti olaraq BMT-nin İqlim Dəyişikliyi üzrə Çərçivə Konvensiyasına ("COP29") Tərəflər Konfransının 29-cu sessiyasına ev sahibliyi etmək üçün Azərbaycan Respublikasının təqdim etdiyi müraciəti dəstəklədiyini bildirir və öz namizədliyini geri götürür. Ermənistan Respublikası Şərqi Avropa Qrupuna daxil olan digər ölkələrin də Azərbaycan Respublikasının Konfransa ev sahibliyi etmək üçün müraciətini dəstəkləyəcəklərinə ümid edir. Azərbaycan Respublikası xoşməramlılıq jesti olaraq Ermənistan Respublikasının "COP" qrupunun Şərqi Avropa Bürosuna üzvlüyünə nami-

Ermənilər üçün Vukovar nümunəsi

zedliyini dəstəklədiyini bildirir".

Üçüncü tərəfin, yeni vasitəçilərin iştirakı olmadan imzalanan bu bəyanatı sülh anlaşmasının əldə olunması istiqamətində mühüm sənəd hesab etmək olar. Görünür, nəhayət İrəvanda bu sadə həqiqəti anlamağa başlayırlar ki, yalan informasiyalarla dünyanı daha bir neçə on il aldatmaq, Azərbaycana qarşı güc yolu ilə danışmaq artıq imkansızdır, indi ən məqbul yol sülh prosesinə təkan verməkdir. Zənimizcə, məlum bəyanatda Nikol Paşinyanın ofisinin Ermənistanın Azərbaycanla tezliklə sülh müqaviləsi bağlamağa və belə bir sazişə imza atılması üçün Bakı ilə birbaşa dialoqa hazır olması barədə birgə bəyanatı məhz belə dəyərləndirilməlidir.

İrəvan gec də olsa, "Qarabağ dersi"ni öyrənməyə başladı. Amma "Artsax" separatçıları son dəqiqəyə qədər "vaxt qazanmaq üçün oyun apardılar". Onlar Azərbaycanın sülh təşəbbüslərini rədd edərək, öz qeyri-qanuni qurumlarını və silahlı dəstələrini dağıtmaqdan imtina etdilər. Paralel olaraq Qarabağın erməni əhalisini Azərbaycana reintegrasiya prosesinə başlamaq niyyətindən çəkəndirməyə çalışdılar və buna qismən də nail oldular.

Bu gün Ermənistanda ən milətçi düşüncəli siyasətçilər belə, başa düşürlər ki, əgər Qarabağ "miatsumçuları" Azərbaycanın təkliflərinə razılaşıbsaydılar, o zaman indi Qarabağda kifayət qə-

dər böyük erməni icması yaşayacaqdı və İrəvandakı hakimiyyət indiki erməni qaçqın axını ilə üzləşməzdi.

Məsələn, 44 günlük müharibənin ardınca sülh müqaviləsi bağlandıqdan dərhal sonra Qarabağ erməniləri Azərbaycana reintegrasiya ilə bağlı danışıqlara gətseydi və bu istiqamətdə konkret addımlar atmağa başlasaydı, indi ortada fərqli mənzərə olacaqdı. Üstəlik, bunun üçün bütün imkanlar da var idi.

Çoxları sakitcə Azərbaycan vətəndaşlığını qəbul edib Qarabağda qalacaq, digərləri də yeni yerdə məskunlaşmaq üçün vəsait alacaq, sakitcə evlərini satın çıxıb gedəcəkdilər.

Bu məqamda maraqlı bir nümunə çəke bilərik. Xorvatiyada,

qalıqlarının Xorvatiyaya dinc yolla reintegrasiyası haqqında razılıq əldə olundu.

Həmin vaxtdan serb hərbi dəstələri, o cümlədən Vukovar tərəfindən işğal edilmiş ərazilər 1998-ci ildə sülh yolu ilə Xorvatiyaya birləşdirildi və bu zaman şəhərin genişmiqyaslı bərpasına başlandı. Serbiya qonşu ölkələrin (Xorvatiya və Bosniyada) ərazisində separatizmi dəstəkləməkdən imtina etdi, lakin yad ərazidə separatizmə bu cür dəstək Serbiya üçün mənfi rol oynadı. Çünki Kosovodakı albanlar sual verməyə başladılar ki, niyə Xorvatiya və Bosniyadakı serblərə öz "müstəqil dövlətləri" olmasına icazə verilir, amma bizdə yox? Nəticədə hələ də həllini tapmayan Kosovo münacişəsi

Bunun nəticəsidir ki, bu gün Vukovarda serblər yaşayır və Xankəndində isə çox az sayda erməni qalıb. Baxmayaraq ki, Azərbaycan hələ də Qarabağda doğulanları geri qayıtmağa və vətəndaşlığını qəbul etməyə dəvət edir.

Qarşılıqlı sülh arzusunun vurğulandığı Azərbaycan və Ermənistanın yüksək vəzifəli şəxslərinin administrasiyalarının birgə bəyanatından sonra - 2023-cü il dekabrın 10-da Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevin Serbiyaya işgüzar səfər etməsi çox rəmzi idi. Prezident Serbiya və Bolqarıstan prezidentləri ilə birlikdə Azərbaycan və Xəzər regionundan qazla doldurulacaq Serbiya-Bolqarıstan qaz birləşdirici kəmərinin açılış mərasiminin

Ermənistan rəhbərliyi daha düzgün qərar versəydi, bu gün Qarabağda kifayət qədər böyük erməni icması yaşayar və İrəvandakı hakimiyyət indiki erməni qaçqın axını ilə üzləşməzdi...

alovlandı.

Xorvatiyadakı serb separatçı ərazilərinə gəlincə, müharibə və etnik təmizləmə zamanı xorvatların demək olar ki, hamısı Vukovar şəhərindən qaçsalar da, dinc yolla reintegrasiyadan sonra onların bir qismi şəhərə qayıdıb. Bəzi serblər 1998-ci ildən sonra Vukovarı tərk etdilər, lakin əksəriyyəti qaldı.

2001-ci il siyahıyaalınmasına görə, xorvatlar əhalinin 57,5%-ni, serblər isə 32,9%-ni təşkil edirdi. 2011-ci il siyahıyaalınmasına əsasən, xorvatlar əhalinin 57,3%-ni, serblər isə 34,9%-ni təşkil edirdi, yeni serblərin payı demək olar ki, müharibədən əvvəlki səviyyəyə çatıb.

Buna baxmayaraq, məhz burada, Vukovarda xalqlar barışıq. Buna separatizmi və qonşusuna qarşı ərazi iddialarını dəstəkləməyi dayandıran Serbiyanın ağlabatan siyasəti kömək etdi. Vukovar serbləri Xorvatiya vətəndaşlığını aldılar, bununla bağlı bütün hüquqlara malikdirlər və özlərini Xorvatiya vətəndaşı kimi heç bir "status" olmadan əla hiss edirlər.

Əgər Qarabağ erməniləri və onların İrəvandakı himayədarları 2020-ci ilin noyabrından sonra dərhal sülh şəraitində Azərbaycana reintegrasiya olunmaq üçün ağıllı qərar qəbul etsəydilər, eyni imkanlardan yararlanırlardı. Amma onlar Rusiya, Fransa, İran, Ruben Vardanyana arxalandılar və sadəcə olaraq separatçı layihəni xilas etmək üçün uğursuz cəhdlərə zaman sərf etdilər. Halbuki, serblərdən nümunə götürə bilərdilər.

də iştirak etmişdi...

Yeri gəlmişkən, Serbiya və Bolqarıstan bu yaxınlarda birbirlərinə ərazi iddiaları irəli sürmüş, Birinci və İkinci Dünya müharibələrində öz aralarında vuruşmuşlar, lakin bu gün onlar bütün ziddiyyətləri uğurla həll etmiş, öz aralarında beynəlxalq səviyyədə tanınmış sərhədlərin toxunulmazlığını tanımış və bir-birilə sülh yolu ilə əməkdaşlıq edirlər.

İrəvan nəhayət başa düşməlidir ki, əgər qonşularına qarşı ərazi iddiaları davam edərsə, onların sülh təkliflərindən imtina edərsə və eyni zamanda uzaq məsafədəki "müttəfiqlərə" arxalırırsa, separatçı "Artsax"ın taleyi Azərbaycanın tarixi torpaqlarında dövlət yaradan Ermənistanın ərazisində təkrarlana bilər. Əgər sülh yolu ilə həll edilməsə və bu ərazilərin yerli əhalisinin geri qayıtmaq hüquqları da kobud və tamamilə pozulsa, o zaman Azərbaycan bu hüququn müdafiəsinə qalxa bilər. Üstəlik, Azərbaycan Qarabağ ermənilərinə qayıdıb vətəndaşlığını qəbul etməyi təklif edir, bəs İrəvanın Ermənistan ərazisindən qovulmuş azərbaycanlılara cavab təklifi nədir?

Ermənistan və Azərbaycan arasında sülh bu günlərdə bağlanmalıdır və bu gün kommunikasiyaların bloklanması, qaçqın və köçkünlərin geri qayıtmaq hüquqları ilə bağlı razılığa gəlinməlidir. Bu prosesi gecikdirməmək və real olmayan ümidlərə qapılmaq Ermənistanın maraqlarına uyğundur.

Ülviyyə ŞÜKÜROVA

Azərbaycan Respublikasının Medianın İnkişafı Agentliyinin maliyyəsi əsasında çap olunur

"ABŞ-ın müdafiə naziri Lloyd Ostin Yaxın Şərqə səfəri zamanı Qırmızı dənizdə Yəmən hursi üsyançıların təhdidlərinə qarşı əməliyyat planlarını açıqlamaq niyyətindədir. Bu barədə "The War Zone" Pentaqonun nümayəndəsinə istinadən məlumat yayıb. Nəşrin məlumatına görə, əməliyyat "Prosperity Guardian" adlanacaq. Əməliyyatda hansı ölkələrin gəmilərinin orada iştirak edə biləcəyi barədə məlumat verilmir. Məlumat dekabrın 16-da ABŞ və Böyük Britaniya esmineslərinin Yəmən hursiləri tərəfindən Qırmızı dənizin cənubunda ticarət gəmilərinə atdığı 15 pilotsuz uçan aparatın qarşısını aldıqdan sonra ortaya çıxıb". "Hürriyyət" xəbər verir ki, bunu Beynəlxalq Münasibətlər və Diplomatiya Araşdırma-ları Mərkəzinin eksperti Kənan Novruzov bildirib.

Ekspert qeyd edib ki, hazırda Qırmızı dənizin cənubunda Amerikanın "USS Carney" və "USS Mason" esminesləri, Britaniyanın "HMS Diamond", Fransanın "FS Languedoc" frəqatı patrul edir: "Bild" nəşri Almanıyanın "F221 Hessen" frəqatını Qırmızı dənizə patrul göndərmək niyyətində olduğunu yazıb. Qəzza zolağında müharibənin gətirdiyi bir vaxtda Qırmızı dənizdə gəmilərə hücumlar tez-tez baş verir. HƏMAS-ın dəstəklədiyi hursilər İsrailin mövqelərinə hücum edir və yehidi dövləti ilə əlaqəsi olan gəmilərə

"ABŞ ərəb dünyasına qarşı mübarizəyə başlayıb"

Kənan Novruzov: "Ərdoğanın Yaxın Şərqdəki durumla bağlı səsləndirdiyi fikirlər, müsəlmanları həmrəyliyə çağırması da belə düşünməyə əsas verir"

Yaxın Şərqdə faktiki olaraq döyüşən iki tərəf olsa da, proseslərin gedişində maraqlı olan oyunçuların sayı daha çoxdur: "ABŞ, İran, Rusiya və Türkiyə kimi güclərin hər birinin bölgə ilə bağlı öz maraqları var. Bu isə sülh ehtimalını azaltmaqla yanaşı, daha ciddi eskalasiyaya şərait yaradır. İstisna deyil ki, Qərb dünyası, xüsusilə ABŞ bütünlüklə ərəb dünyasına qarşı mübarizəyə başlayıb. Türkiyə prezidenti Rəcəb Tayyib Ərdoğanın Yaxın Şərqdəki durumla bağlı səsləndirdiyi fikirlər, müsəlmanları həmrəyliyə çağırması da belə düşünməyə əsas verir. Bölgədəki müharibənin yaxın vaxtda başa çatacağı gözlənilir. Əksinə, yəqin ki, savaşın miqyası daha da genişlənəcək, iştirakçıların sayı artacaq. Nəzərə almaq lazımdır ki, Livan birbaşa olmasa belə artıq müharibəyə qoşulub. Hər halda Livan ərazisindən İsrailin mövqeləri atəşə tutulur. Eyni zamanda, İsrail də Livana qarşı adekvat addımlar atır. Gələcəkdə digər

ərəb dövlətlərinin də müharibəyə qoşulması istisna deyil". Ekspertin fikrincə, ABŞ rəsmilərinin İsrailə müntəzəm səfərləri bu dövlətin proseslərdə birbaşa maraqlı olduğunu göstərir: "Rəsmi Vaşinqton hələ ki, "pərdəarxası" rolunu oynamağa davam edir. Amma gələcəkdə "oyuna birbaşa qoşulması" və bunun İsrailə maliyyə, hərbi yardım formasında baş verməsi mümkündür. ABŞ İsrailə dəstək verəcək və bunun əvəzində İsrail ərəb dünyası ilə müharibə aparacaq. İddia edildiyi kimi, hursilərin bu və ya digər formada müharibəyə qoşulması mümkündür. Bu isə perspektivdə digər ərəb dövlətlərinin də savaşa qoşulmasına təkan ola bilər. Amma nəzərə almaq lazımdır ki, bu proses həmin tərəflərin öz iradəsindən daha çox, məhz ABŞ-ın təhrikləri nəticəsində olacaq. Beləliklə, daha gərgin mərhələ hələ qarşıdadır".

Vazeh BƏHRAMOĞLU

Putin seçki kampaniyasına təhdidlə başladı

"Onlarla heç bir problemimiz yox idi, indi isə olacaq..."

2024-cü ilin martında keçiriləcək seçkiyə hazırlaşan Vladimir Putin öz seçki kampaniyasını gözəlndirdiyi kimi, Qərbdən və NATO-dan gələn "təhlükə" üzərində qurub. Özünün ucuz-bucaqsız ərazilərinə tam nəzarət edə və bu ərazilərdə, xüsusilə də Moskva və Sankt-Peterburqdan kənarda yaşayan rusiyalıların normal həyatını təmin edə bilməyən Putin Ukrayna torpaqlarına göz dikməsinə, bunun üçün qanlı, çoxsaylı itkilərlə müşayiət olunan uğursuz bir savaşa başlamasına haqq qazandırmaq üçün müxtəlif bəhanələr gətirməkdə davam edir.

"Rusiya bəzi ölkələr kimi kolbasa müqabilində öz suverenliyindən imtina edə və kiminsə satelliti ola bilməz"

Bu bəhanələrin ən öndə gələnisi isə həmişəki kimi, guya Rusiyanın suverenliyinə, təhlükəsizliyinə yaranan təhdidlərdir. Həmin təhdidlər isə, guya Qərbin əli ilə Ukraynadan, onun artıq qanlı savaşın bir çox faciələrlə, itkilərlə üz-üzə qoyduğu kasıb, çarəsiz Ukrayna xalqından gəlmiş...

İndi Putin daha bir "təhlükə mənbəyi" tapıb...

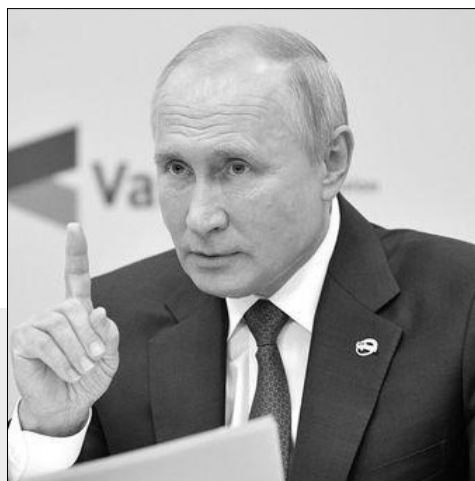
Rusiya başçısı yeni çekilən "Moskva. Kreml. Putin" adlı sənədli filmdeki müsahibəsində Finlandiyanı hədələyib: "Onlar götürüb Finlandiyanı NATO-ya sürüklədilər. Finlandiya ilə heç bir problemimiz yox idi, indi isə olacaq. Çünki biz indi orada Leningrad Hərbi Dairəsi yaradacağıq və müəyyən hərbi hissələri ora cəm-

ləşdirəcəyik".

Putinin sözlərinə görə, Rusiya ilə Finlandiya arasında bütün mübahisələr, o cümlədən ərazi xarakterli mübahisələr 20-ci əsrin ortalarında həll olunub. Bundan sonra guya iki ölkə arasında "ən məhrəban, ən səmimi" münasibətlər yaranıb.

Xatırladaq ki, söhbət İkinci Dünya Müharibəsindən əvvəl SSRİ-nin Finlandiya ərazilərini işğal etməsindən gedir və Finlandiya Rusiyanın Ukraynaya qarşı başladığı işğalçılıq müharibəsini görəndən sonra özü NATO-ya üzvlük üçün müraciət edib.

Kremlin "qardaş xalq" adlandırdığı Ukraynaya qarşı törətdiyi hərbi cinayətləri və açıq-aşkar işğalçılıq niyyətlərini müşahidə edən Finlandiyanın NATO-ya üzvlük üçün müraciət etməsi əlbəttə

ki, təbiidir. Putinin buna görə Finlandiyanı qınaması və hədələməsi isə Kremlin son illər yürütdüyü açıq irticaçı siyasətin növbəti təzahürüdür...

Putin bazar günü hakim "Vahid Rusiya" partiyasının qurultayında yenə əvvəlki "tezislərini" təkrarlayıb. Ryusiyalıların qulağını növbəti "dəhşətli təhdid ssenariləri" dolduran Kreml sahibi guya Rusiyanın suverenliyinə böyük təhlükələr yarandığını iddia edib.

"Rusiya ya suveren, özünü təmin edən dövlət olacaq, ya da..."

Putin bildirib ki, Rusiya ya özünü təmin edən suveren dövlət olacaq, ya da ümumiyyətlə olmayacaq: "Biz yadda saxlamalı və heç vaxt unutmamalıyıq, uşaqlarımıza

da öyrətməliyik ki, Rusiya ya suveren, özünü təmin edən dövlət olacaq, ya da ümumiyyətlə olmayacaq... Rusiya bəzi ölkələr kimi kolbasa müqabilində öz suverenliyindən imtina edə və kiminsə satelliti ola bilməz".

Sanki indiye qədər kimsə nəhəng təbii sərvətləri və insan potensialı olan, buna baxmayaraq, korrupsiya, oğurluq, saxtakarlıq içərisində boğulan, bütün dünyanın "yanacaq doldurma məntəqəsi" olmaqdan o yana gedə bilməyən Rusiyanın özünü təmin edən, inkişaf etmiş iqtisadiyyat qurmasına mane olub. Az qala 25 ildir hakimiyyətdə olmasına baxmayaraq, indiye kimi "özünü təmin edən Rusiya" qura bilməyən, nəinki müasir avtomobillər, kompyuterlər, telefonlar və s. hətta misar belə istehsal edə bilməyən, əvəzində öz dost-taşıqlarını milyardlara çevirən idarəçiliyə görə məsuliyyət daşıyan Putin yox, kimsə başqasıdır...

Qeyd edək ki, "Vahid Rusiya"-nın qurultayı 2024-cü ildə keçiriləcək prezident seçkilərində Vladimir Putinin namizədliyini yekdilliklə dəstəkləyib. Bu "sensasiyalı" qərarla bağlı partiya sədri Dmitri Medvedev açıq səsvermənin keçirilməsini təklif edib və təbii ki, hamı da bunu dəstəkləyib.

Beləliklə də Putinin növbəti "seçki xeyir-duası" nı qeyri-adekvat, nifrətlə dolu açıqlamaları, nüvə və hədə-qorxuları ilə Rusiyanı biabır edən, dünyanı Rusiyanın üstünə güldürən, Ukrayna xalqına qarşı az qala açıq faşist çağırışları edən Medvedevin özü vermiş olub. Bu isə bir daha onların hər ikisinin eyni düşüncədə olduğunu növbəti nümunəsidir...

Cəlal MƏMMƏDOV

Müasir dünyada siyasi kommunikasiya prosesi getdikcə informasiya texnologiyalarının inkişafından asılı olaraq mürəkkəbləşir. Eyni zamanda, bildiyimiz kimi, tarix boyu bəşəriyyətin inkişafı çox müxtəlif müharibələrlə müşahidə olunmuşdur və texnoloji inkişaf, rəqəmsal dövrün başlanması müharibələrin mahiyyəti və məzmununda dəyişikliklərə, onun yeni növlərinin meydana gəlməsinə gətirib çıxarmışdır. Siyasi kommunikasiyada informasiya kəmpaynalarının ən geniş yayılmış növü kimi məhz informasiya müharibələri çıxış edir. İnformasiya müharibəsi gündəlik həyatımızda ən çox eşitdiyimiz ifadələrdən biridir. Televiziya, xəbər saytları və müxtəlif sosial şəbəkələr gündəlik olaraq informasiya müharibəsindən və onun iqtisadi, siyasi, sosial, hərbi və s. həyatımızın müxtəlif sahələrində istifadəsindən danışır.

(Əvvəli ötən sayımızda)

Siyasi kommunikasiyada informasiya müharibələrinin gedişində dövlət idarəçiliyi, hərbi və s. sahələrdə məxfi siyasətin, siyasi qərarların öyrənilməsi əvvəlcədən bu istiqamətdə maneələr törətməyə, pozucu işlər aparmağa imkan yaradır. Bu cür müdaxilələr isə bir dövlətin həm daxili siyasi sabitliyinə, həm xarici siyasətinə mənfi təsir göstərərək siyasi dairələrin nüfuzdan düşməsinə səbəb ola bilər.

Müasir dünyada getdikcə, informasiya müharibəsi internetə əsaslanaraq daha geniş təsir dairəsi yaradır. Müxtəlif sosial şəbəkələr və onlar vasitəsilə əhalinin ən sadə təbəqələri də bu müharibəyə qoşulur. Məsələn, Rusiyanın Ukraynaya hücumu dünyanın ilk TikTok müharibəsi adlandırıldı. Twitter ilk dəfə təxminən beş il əvvəl öz xidmətində "dövlət tərəfindən dəstəklənən informasiya əməliyyatları" ilə bağlı məlumatları dərc etməyə başladı. Artıq müharibə kontekstində kompüterlərin, onlayn idarəetmə sistemlərinin, şəbəkələrin hədəflənməsi informasiya müharibələrinin əsas tərkib hissəsi olan kibernetiklərə və kibermüharibə anlayışına aktualıq qazandırır. Bunu belə bir statistika ilə əsaslandırmaq olar ki, 2022-ci ildə global səviyyədə kibermüharibə bazarının həcmi 33,81 milyard ABŞ dolları dəyərində qiymətləndirilib. Bu gün dünyada ABŞ, Çin, İran, Rusiya, İsrail kimi dövlətlər kiber imkanlarını günü-gündən genişləndirir.

Düşünürəm ki, Azərbaycan siyasi cəhətdən əhəmiyyətli və bir o qədər də mürəkkəb regionda, beynəlxalq arenada əsas siyasi qüvvələr hesab olunan dövlətlərin qonşuluğunda yerləşən

Siyasi kommunikasiyada informasiya müharibələri

bir ölkə olaraq burada baş verən mürəkkəb siyasi kommunikasiya şəraitində informasiya müharibələrinə və bu sahədə aktiv, düşünülmüş fəaliyyət strategiyalarına xüsusi diqqət ayırılmalıdır. Regionda Azərbaycan daha çox Ermənistanla, Qarabağ münaqişəsi məsələsində hərbi qarşıdurmalarla üzləşib, bu yolda öz haqlı mövqeyini qorumaq üçün informasiya sahəsində yalnız Ermənistanla deyil, bütün hadisələrin gedişində həm də, dünya ilə mübarizə aparır. I Qarabağ müharibəsi zamanı yenidən müstəqillik əldə etmiş Azərbaycanın informasiya sahəsində imkanlarının məhdud olması onun öz mövqeyini dünyaya çatdırmasına ciddi

informasiya qarşıdurmasının obyektləri və subyektləri
Informasiya müharibəsinin obyekti informasiya təsirini və ya digər təsirləri (zor, siyasi, iqtisadi

- terrorçu, ekstremist, radikal siyasi, radikal dini yönümlü qeyri-dövlət qeyri-qanuni silahlı birləşmələr və təşkilatlar;
- transmilli korporasiyalar;
- virtual sosial icmalar;
- media korporasiyaları (kütləvi informasiya vasitələrinə və kütləvi kommunikasiyaya nəzarət edən - kütləvi informasiya vasitələri);

Çox vaxt informasiya müharibəsi zamanı kütləvi informasiya vasitələri konkret subyektin siyasi prosesdəki rolunu şişirtmək üçün hazırlanmış real və uydurma məlumatlardan istifadə edilir. Doğru məlumat və məharətli yalanın qarışığı yaranır. İnformasiya müharibəsi zamanı subyektlərdən birinin kütləvi informasiya vasitələrinə çıxışı məhdudlaşdırılırsa, deməli, bu proseslərdə tarazlıq pozulur. Mətbuatda öz mövqeyini ifadə edə bilməyən subyekt siyasi münaqişənin digər subyektinin təsir obyektinə çevrilir.

Nəticə. Bu gün informasiya silahı dağıdıcı silahlardan qətiyyən geridə qalmır. Odur ki, indiki şəraitdə dövlətlər öz informasiya sistemlərini qoruyub saxlamaqla düşmənin informasiya sistemini dağıtmağa çalışırlar. Qeyd olunanlar onu göstərir ki, informasiya müharibəsi ənənəvi müharibədən heç də az mürəkkəb deyil. Bu, çoxlu müxtəlif strategiyaları,

texnikaları, silahları və müdafiəni əhatə edir. Və bütün bunları nəzərə alaraq belə nəticəyə gələ bilərik ki, siyasi prosesdə aparılan informasiya müharibəsinin rəqibin idarəetmə sistemini destabilizə etmək, onu rabitə sahəsində sıxışdırmaq, onu sıxışdırmaq üçün doğru və yalan məlumatların yayılmasına yönəlmiş təsir vasitələrinin məcmusu kimi müəyyən etmək məqsəduyğun görünür.

Informasiya müharibəsində siyasi, ideoloji və sosial ziddiyyətləri təcəssüm etdirən kütləvi informasiya vasitələri onları sosial maraqların toqquşması kimi deyil, böyük geosiyasi aktorların fərdi maraqlarının toqquşması kimi təqdim edir. İnformasiya müharibələrinin xaos prosesini daşı-

dıcı nəticələrə gətirib çıxarır ki, bu da cəmiyyətdə pozuntunun konsolidasiyası, şəxsiyyətin itirilməsi, həmrəyliyin və ünsiyyət subyektləri arasında dialoqun olmaması ilə nəticələnir.

Əminliklə demək olar ki, artıq bu gün Azərbaycan informasiya müharibəsində Ermənistanı üstələməyə başlayıb. Xüsusilə də 44 günlük müharibədə əldə olunan böyük qələbədən sonra beynəlxalq təşkilatların, aparıcı dövlətlərin Azərbaycana münasibəti müsbət mənada xeyli dəyişib.

Bir nümunəyə diqqət yetirək. Yaponiyada Tokio sakinlərinə üzərində "Xocalıya ədalət" yazılmış tibbi maskalar paylanılıb. Hətta düşmənin ölkənin özündə də Xocalı soyqırımını pisləyən açıq gözlü, hadisələrə düzgün qiymət verən insanlar var. Onlardan biri də erməni yazıçısı Anna Rayatandır. Onun Xocalı soyqırımını barədə dedikləri Ermənistanı şoka salıb: "Xocalı soyqırımı olub və bunun üçün quldurlar cavab verməlidirlər. Onlar əsgər deyil, cinayətkar və qatildirlər: Levon Ter-Petrosyan, Vazgen Sarkisyan, Robert Koçaryan. Onların hamısı uşaq və qadın qatilləridir". O həmçinin deyib ki, Qarabağda azərbaycanlılara qarşı törədilən vəhşiliklərə görə bir erməni olduğu üçün utanır.

Göründüyü kimi, müasir texnoloji vasitələr mürəkkəb və çox dəqiq işlənmiş informasiya müharibəsi aparmağa imkan verir. Yalnız bu vasitələrə mükəmməl yiyələnmiş dövlətlər onları çevik təbliğat texnologiyaları ilə birləşdirərək uğurlu informasiya müharibəsi apara, özlərini hər cür psixoloji hücumlardan müdafiə edə və milli təhlükəsizliklərini qoruya bilərlər.

Fatimə SADIQOVA
Azərbaycan
Respublikasının Prezidenti
yanında Dövlət İdarəçilik
Akademiyaasının 4-cü
kurs tələbəsi

manee olmuşdu. 44 günlük zəfər müharibəsində isə Azərbaycan artıq bu sahədə öz imkanlarını genişləndirmiş, müxtəlif illərdə informasiya-kommunikasiya texnologiyalarının inkişafına dair hüquqi əsaslı addımlar atmışdı. Eyni zamanda müharibə zamanı bir sıra Qərbi Avropa, ABŞ və s. kimi ölkələrin mediadan hücumları, müxtəlif formatlı informasiyaların, eləcə də, dezinformasiyaların yayılması Azərbaycanın onlara qarşı informasiya müharibəsinə cəlb olunmasını zəruri etdi. II Qarabağ müharibəsi zamanı dövlət başçısı dünyanın 30-a yaxın tanınmış kütləvi informasiya vasitələri ilə müsahibələr aparmaqla, Azərbaycanın haqlı mövqeyini hər cür təzyiq və yanlış ictimai rəyden qorumuşdur.

və s.) həyata keçirmək mümkün olan hər hansı obyektidir. İnformasiya müharibələrinin hədəflədiyi ümumi obyektlər bunlardır:

- cəmiyyətin sosial münasibətlər sistemi;
- cəmiyyətin siyasi münasibətlər sistemi;
- cəmiyyətin psixoloji münasibətlər sistemi.

Burada cəmiyyətdəki kütləvi və fərdi şüura, ictimai və siyasi sistemlərə, proseslərə ciddi təsir göstərilir. İnformasiya qarşıdurmasının subyektlərini nəzərdən keçirərkən rus alimləri A. V. Manoilov və D. B. Frolovun təklif etdiyi aşağıdakı növləri nəzərdən keçirə bilərik:

- dövlətlər, onların birlikləri və koalisiyaları;
- beynəlxalq təşkilatlar;

Mədəniyyətimizi düşünərkən...

Və yaxud Azərbaycanın milli mədəniyyət konsepsiyası niyə yoxdur?

Qərribə səslənsə də, indiyə qədər Azərbaycanın milli mədəniyyət konsepsiyası olmayıb və bu, bir həqiqətdir. Mədəniyyətə həmişə yalnız bir baxış bucağından yanaşılıb. Bəlkə elə buna görədir ki, bu gün yanlış nəticə və mahiyyətlər labirintində ilişib qalmışıq...

Azərbaycan zəngin mədəni irsə malikdir. Əlbəttə. Nizamidən, Füzulidən, Nəsimidən üzü bəri, Şirvani, Axundov, Məmmədquluzadə, Sabir, Zərdabi, Hacıbəyov və digər çoxsaylı yaradıcı, maarifpərvər, vətənpərvər və s. ləyaqətli şəxsiyyətlərin sayəsində böyük və qiymətli mədəni irs ehtiyatlarına sahiblənmışıq.

Azərbaycan bu gün mədəni ölkədir və ya azərbaycanlılar həqiqətənmi mədənidirlər, həqiqətənmi etik davranış qaydalarına əməl edir, estetik dünyaduyumunu yaşam tərzinə çevirirlər? Teəsüflər ki, yox. Yaxşı, onda bu necə olan işdir ki, zəngin mədəni irsə malik olan bir millətin mədəni səviyyəsi bu gün məqbul sayılır?.. İlk baxışda təzadı səslənir, deyilmi? Bunu müxtəlif səbəblərlə izah etmək olar, amma mənə, bu "səbəblər"dən ikisini xüsusi vurğulamaq lazımdır.

Əvvəla, qeyd etdiyim kimi, ortada hər hansı mədəniyyət konsepsiyasının mövcud olmaması səbəbindən, biz zaman-zaman mədəniyyət anlayışını ancaq çalib-oyna-

maqla, oxumaqla, rəssamlıq, heykəltaraşlıq, tətbiqi sənət, kino, teatr və sair incəsənət növləri ilə məhdudlaşdırılmışdır. Bu isə, öz növbəsində, ciddi yanlışlığa yol açmış və mədəniyyət anlayışının budanması, arıtdanması ilə nəticələnmişdir. İndi mədəniyyətin nə olduğunu kimdən soruşsan, şübhəsiz ki, mədəniyyətlə incəsənəti eyniləşdirəcək və öz-özlüyündə haqlı olduğunu düşünəcək. Əslində isə bu, belə deyil; yeni mədəniyyət bildiyimizdən və qəbul etdiyimizdən daha geniş anlam daşıyıcısıdır. Belə ki, mədəniyyət anlayışı, incəsənət sahələrindən başqa, özündə - təhsil, səhiyyə mədəniyyəti, cəmiyyətin ictimai davra-

nış qaydalarını, jurnalist və digər qələm sahiblərinin peşə etikasını, siyasi mədəniyyəti, o cümlədən sənaye, hətta istehsalat və kulinariya və sair və ilaxır mühüm mədəniyyətləri ehtiva edir. Məncə, bu barədə daha ciddi düşünməyə dəyər...

İkincisi, nədənsə bu gün milli-mənəvi dəyərlər və mental keyfiyyətlər haqqında söhbət düşəndə bir çoxları ağız büzür... Sabahımızın müəyyən dərəcədə dünənimizdən asılı olduğunu heç vaxt qəbul etmək istəmir. Bu, əlbəttə ki, kökündən səhv yanaşma və psevdo-kreativlik həvəskarlarının qüsurlu dünyagörüş ambisiyasından irəliləyir. Belələri anlamırlar, bə-

kə də anlamaq istəyirlər ki, mənəvi-mental dəyərlər mənəvi və mental xüsusiyyətlərlə eyni mənə yükü daşmır. Çünki xüsusiyyətlər eynilə RƏY kimidir - istənilən vaxt onu dəyişmək olar. Dəyərlər isə FAKTdır - onu, istəsən belə, dəyişmək, inkar etmək olmaz! Və ən əsası: hər bir xalqın, millətin, etnosun mədəniyyətinə onun mənəviyyətinin tərkib hissəsi kontekstindən baxmaq lazımdır. Əks təqdirdə, yanlış və xətalı labirintlərdə itib-batmaq təhlükəsi ilə üzləşərik.

Kim bilir, bəlkə məhz elə bu səbəbdəndir ki, bu gün biz qaynar tavaya düşmüş soyuq su damcısı kimi, qıvrıla-qıvrıla bu qədər problemlər, ağrı-acılar yaşamağa məhkum olmuşuq?! Bəlkə məhz elə buna görədir ki, milli mədəniyyətin mahiyyətini sırtı gülüş və həqarətlə dəyərləndirən bir sürü qudurğan məmurun tapdağı altında haqqımızı, hüququmuzu, ruzimizi tələb etməkdən qorxur, çəkinirik?.. Əsil mədəniyyət "marqansovka" kimidi - birçə çimdiciyi bir çən suyun rəngini dəyişir. Əsil mədəniyyətsizlik də eynən... Mədəniyyətə layiqincə və obyektiv qiymət verə bilsəydik, yəqin ki, ölkədə bu qədər problemlər də olmazdı...

Son olaraq qeyd edim ki, mədəniyyət ƏBƏDİ, ömür isə MÜVƏQQƏTİDİR! Əbədi olan isə, haqlı olaraq özünə qarşı həmişə həssaslıq və hörmət tələb edir.

Eldəniz QULİYEV

Bəxtiyar ƏLİYEV

Narkomafiyanı himayə edən nazir və müəllim tanışım...

İki həftə əvvəl "Hürriyyət" qəzetində dərc olunan "Azərbaycanda narkoşəbəkəni himayə edənlər..." sərəlvhəli yazımla əlaqədar çoxsaylı telefon zəngləri aldım. Bunlar arasında ölkədəki narkotik mafiyası ilə "üz-üzə gələcəyimdən" narahat olan qohum-əqrəbamla yanaşı, mənə "cəsarət verən" dost-danışlar da oldu. Birincilər "sən niyə özünə problem axtarırsan?", - deyərək mənə "təhlükədən qorumağa" çalışsalar da, ikincilər arasında "yaxşı yazmışsan, amma bir-iki məmurun adını çəksən daha yaxşı olardı", - deyənlər vardı.

Əlbəttə, istər mənim üçün narahat olan qohumlarıma, istər də dost-tanışlara cavabımda yeni bir şey yazmadığımı, ölkədə hər kəsə belli olan həqiqətləri dilə gətirdiyimi bildirdim...

Onu da qeyd edim ki, ölkəmizdə narkomaniyanın və narkotik ticarətinin genişlənməsindən bəhs edən ötən yazımdan sonra bu mövzuya təkrar qayıtmaq fikrində deyildim. Çünki Azərbaycan gəncliyini bu bəlaya düşürən problemin kökünün xaricdən qaynaqlandığı hər kəsə bellidir. Üstəlik, ölkə başçısının göstərişi ilə artıq 2 ilə yaxındır bu sahədə çox ciddi tədbirlər görüldüyü, demək olar ki, hər gün onlarla narkotik alverçisinin yaxalandığı da kimsəyə sirr deyil. Belə olduğu təqdirdə isə yeni nəse yazacağımı düşünmürdüm. Amma bir halda ki, oxucular bizdən daha cəsarətli olmağı, hər kəsi öz adı ilə çağırmağı tələb edir, onların istəyini yerinə yetirmək də haqsızlıq olar...

Öncə ondan başlayım ki, ümumiyyətlə, bizim toplumda başqasına məsləhət verməkdən asan heç nə yoxdur. Faydalı, yaxud faydasız olacağını düşünmədən, hər birimiz məsləhət verməyi sevirik. Qarşımızdakı tərəddüd etdikdə isə, "məndən deməkdir, əks halda peşman olacaqsan", - deyərək nöqtəni də qoyuruq. Təbii ki, istənilən nəticə əldə olunmadıqda ortaliqda heç kim görünmür, görünənlər isə "mən sənə demişdim...", - deyərək, öz sözlərini danırırlar.

Odur ki, bir qədər uzaqgörənlik edib, mənə "narkotik mafiyasını himayə edən məmurların adını çəkməyə" çağıran, hətta "bunu hamı bilir ki, filan nazirdir de...", - deyərək istiqamət verən universitet müəllimi olan tanışıma mən də maraqlı bir "məsləhət" verdim. Dedim ki, əgər həqiqətən də Azərbaycanda narkomafiyanı dediyin nazir himayə edirsə, sən də bir ziyalı olaraq bundan narahatsansa, o halda növbəti yazımda bu fikri sənə istinadən qeyd edim. Sözümlü bitirməmiş müəllim tanışımın rəng alıb, rəng verdiyini hiss etdim. O, dərhal "sən təhlükəli adamsan" deyib, bir dəqiqənin içində mənə "narkomafiyanı himayə edən nazirin" adını çəkdiyini inkar etdi. Ayrılanda isə, bəzi qohumlarıma kimi, o da "bələ təhlükəli işlərdən uzaq ol", - deyərək "tövsiyyə" verməyi unutmadı.

Əlbəttə, ölkədə narkomaniyanın və narkotik ticarətinin genişləndiyi bir həqiqətdir. Əks halda, prezident tərəfindən müvafiq qurumlara bu sahədə ciddi tədbirlərin görülməsi ilə bağlı göstəriş verilməzdi. Üstəlik, ölkəmizə narkotik vasitələrin xaricdən, daha dəqiq desək, 95 faizinin İrandan daxil olduğu da kimsəyə sirr deyil. Maraqlıdır, bir halda ki, ölkə başçısı bu problemin həlli ilə bağlı göstəriş verib, müvafiq qurumlar silah və narkotik alverçiləri haqda məlumat verən vətəndaşların mükafatlandırılacağını vəd edir, o halda Azərbaycanda narkotik ticarətini himayə edən məmurları ifşa etmək nə üçün təhlükəli olmalıdır?!

P.S. Son günlər mənə daha bir sual düşündür. Görəsən, müəllim tanışımın Azərbaycanda narkotik mafiyasını himayə edən nazirin kimliyini bildiyi haqda müvafiq qurumlara informasiya versəm, mənə mükafat düşər?!

Vətənin Şahin oğlu

Vətən müharibəsində igidlik və şücaət göstərərək şəhidlik zirvəsinə ucalan döyüşçülərdən biri də şəhid Şahin Ağayev olub. Xalqımıza qələbə sevincini belə qəhrəman Vətən oğulları yaşadıb. Şahin indi bütün Azərbaycan xalqı üçün iftixar mənbəyi, qürur yeridir. Vətən naminə şüurlu şəkildə sinəsini düşmən gülləsinə siper edən oğullar ölmezdir.

Daha sonra qəhrəman döyüşçümüzün həyat və döyüş yolu haqqında ətraflı məlumat verən kitabxananın digər əməkdaşı Ş. Nəsirova dedi:

- Şəhid Şahin Ağayev 1993-cü ildə Bakı şəhərində anadan olub. Nümunəvi xidmətlərinə görə dəfələrlə hərbi hissənin "Fəxri fərman" və "Təşəkkürnamə" sinə layiq görüldü. Qəhrəman Vətən sevdalısı Ş. Ağayev 44 günlük haqq savaşımızda döyüşlərə Azərbaycan Ordusu-

nun sanitar-kəşfiyyatçısı kimi qatılıb. Oktyabrın 25-də Qubadlıda yaralı əsgər yoldaşının həyatını xilas edərkən şəhidlik zirvəsinə ucalıb. Əvvəlcə Qaradağ rayonundakı ümumşəhər qəbiristanlığında dəfn olunan Şahin Ağayevin məzarı az sonra Bakı şəhərində İkinci Fəxri Xiyabana

köçürülüb.

Azərbaycan Respublikası Prezidentinin müvafiq Sərəncamı əsasında Şahin Ağayev ölümündən sonra "Vətən uğrunda", Füzulinin və Cəbrayılın azad görə medallarla təltif olunub.

Zəfər ORUCOĞLU

Masallı rayon Mərkəzi Kitabxanasında keçirilən növbəti tədbir Vətən müharibəsi şəhidi Şahin Azər oğlu Ağayevin qısa ömrünün 30 illiyinə həsr edilmişdi.

Kitabxananın əməkdaşı R.Dadaşovun giriş sözü ilə açılan tədbirdə bildirildi ki, 44 günlük haqq savaşımızda

Siyasi Brendinq - siyasi partiya və ya namizəd haqqında təsəvvürləri yaratmaq və idarə etmək məqsədi daşıyan bir prosesdir. Siyasi qurum üçün əlverişli imic yaratmaq və saxlamaq üçün reklam, sosial media və brendinq strategiyaları kimi müxtəlif marketing və kommunikasiya vasitələrindən istifadə edilir. Siyasi Brendinq bir neçə məqsədə nail ola bilər, məsələn, bir partiya və ya namizədə dəstəyi artırmaq, ictimai rəyi yaxşılaşdırmaq və ya pul toplama səylərini artırmaq və s.

Siyasi Brendinq siyasi partiya və ya namizədi inkişaf etdirmək və təşviq etmək üçün marketing üsullarından istifadə edir. Kampaniya üçün loqo, şüar və digər brendinq elementlərinin yaradılmasını nəzərdə tutur. Siyasi Brendinq adın tanınmasını təmin edər, donorları cəlb edər və seçiciləri inandırmağa bilər.

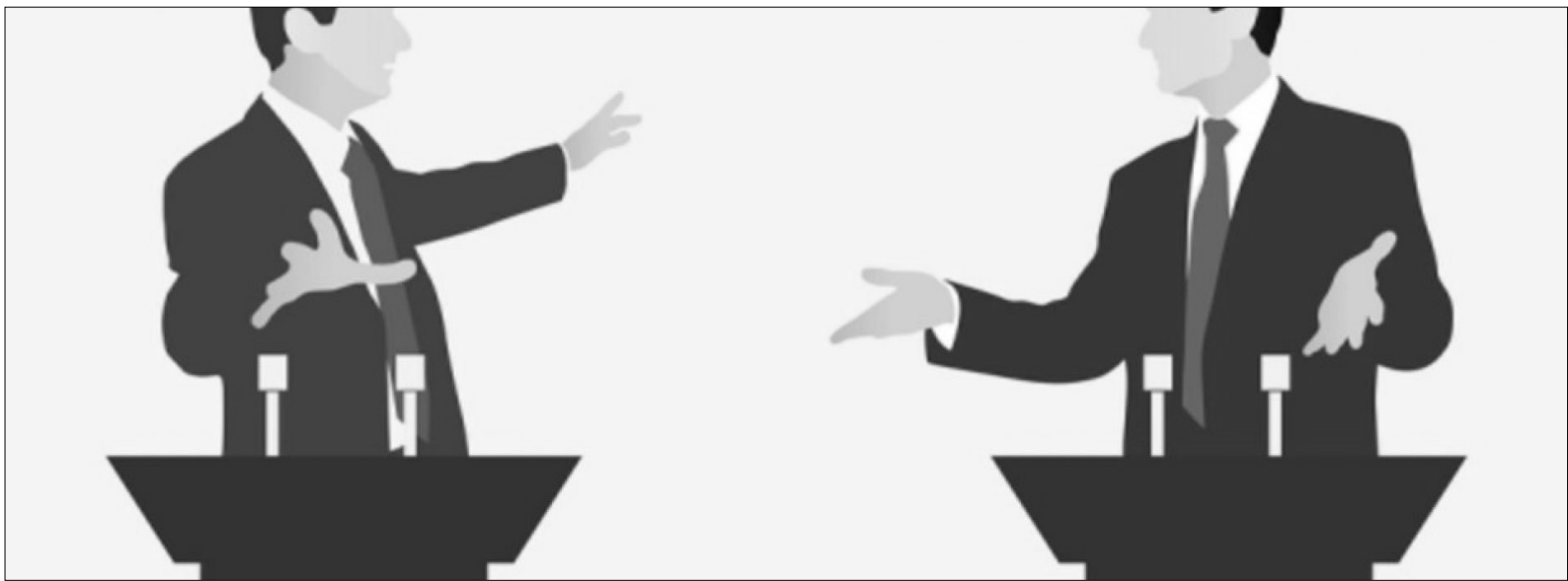
Siyasi Brendinq istənilən uğurlu siyasi kampaniyanın tərkib hissəsidir və o, hədəf auditoriyanızı və fəaliyyət göstərdiyiniz siyasi ab-havanı dərinliklərdən dərk etməyi tələb edir.

Siyasi Brendinq siyasi partiyanın və ya ayrı-ayrı siyasətçinin reputasiyasının layihələndirilməsi və idarə edilməsi prosesidir. Bu, partiya və ya siyasətçi üçün fərqli şəxsiyyət yaratmağı, seçicilərlə rezonans doğuran müsbət mesajın hazırlanmasını və vədləri yerinə yetirməklə etibarın artırılmasını əhatə edir. Siyasi Brendinq yeni tərəfdarları cəlb edər, mövcud tərəfdarları gücləndirər və rəqibləri gözəndirər. Siyasi Brendinq siyasi partiyanın, namizədin və ya liderin ictimaiyyətin gözündə fərqli və tanınan imic və ya şəxsiyyət yaratmağa çalışdığı prosesdir. Bu imic və ya şəxsiyyət seçicilərin dəstəyini və səslerini cəlb edir.

Siyasi Brendinq siyasi partiya və ya namizəd üçün şəxsiyyətin dizaynıdır. Buraya loqo, rənglər və şüar hazırlamaq daxildir. Siyasi Brendinq partiya və ya namizəd üçün müsbət imic yarada və onları seçicilər üçün daha çox tanınan edə bilər. O, həmçinin seçicilərə kömək edə bilər.

Siyasi brendinq cəmiyyətin siyasi təşkilatı və ya bütövlükdə bir insanı necə qəbul etməsidir.

Siyasi brend hakimiyyət uğrunda rəqabətli mübarizənin elementidir, onun yaradılması zamanı gələcək seçici və seçicilərin həyatına təsir edən ətraf amillər öyrənilir. Bu, müasir siyasi həyatın demokratik cəmiyyətin ehtiyac duyduğu hissesidir.

Siyasi brendinq və rebrendinq

Siyasi brendinq nədir?

cilərin həyatına təsir edən ətraf amillər öyrənilir. Bu, müasir siyasi həyatın demokratik cəmiyyətin ehtiyac duyduğu hissesidir.

1. Siyasi imic və brendinq.

İmic - peşəkar imicmeykerlər tərəfindən auditoriyanın şüurunda yaradılan insanın, qrupun, təşkilatın, hadisənin,

3. İmic öz şüurundakı model əsasında, lakin öz şəxsi təsəvvürlərini də nəzərə almaqla öz yekun, mükəmməl imicini quran auditoriyanın və ya ayrıca subyektin aktiv şəxsi işinin nəticəsidir.

Siyasi məhsula siyasi bazarda yüksək və sabit reputasiya vermək üçün nəzərdə tutulmuş uzunmüddətli imicinin yaradılması xüsusi əhəmiyyət kəsb edir. Bu imic "brend" adlanır. Siyasi brend, siyasi partiyaların müştərilərə təqdim etmək istədiyi ideyaların və siyasi məsələlərin təqdim edilməsi ilə bağlıdır. İmic isə, siyasi partiyaların müştərilərə verdiyi söz və təkliflərin yerinə yetirilməsi ilə bağlıdır. İmic siyasi brendinqin əsas məqsədlərindən biridir və siyasi partiyaların müştərilərə verdiyi sözlərin tutulması və yerinə yetirilməsi, müştərilərin siyasi partiyalara olan etimadını qoruyur.

proseslərin və ya hallətlərin təsəvvür edilən şəklidir.

İmic - şüurun yalnız reallığın əksi kimi olan psixi obrazı deyil. Bu əksin xüsusi modelləşdirilmiş məqsədyönlü əksidir, daha doğrusu, artıq peşəkarlar tərəfindən bəzi realıq əsasında yaradılmış obrazın əksidir.

1. İmic neqativ cəhətlərin minimalaşdırılması, pozitiv cəhətlərin isə maksimalaşdırılması üçün ilkin hazırlanmış müəyyən başlanğıc materialdır. Lakin bütün cəhətlər deyil, yalnız imicmeyker tərəfindən yaradılmış optimal modelin əsas parametrlərinə müvafiq gələnler aiddir.

2. İmic translyasiyası kanalları (ilk növbədə, KİV) və imic tirajlanması vasitələri ilə daxil olan mütləq təhrif olunmadır.

Brendinq-bir şirkətin məhsul və xidmətlərinin markalaşdırılması və tanıtılması prosesidir. Brendinq, şirkətin məhsul və xidmətlərinə özəl bir kimlik verir və müştərilərin şirkət haqqında məlumat sahibi olmasına kömək edir.

Siyasi brendinq qərbi ölkələrinə 1950-60-cı illərdə başlayıb. Bu, siyasi partiyaların və siyasətçilərin seçicilər arasında daha tanınması və onların seçimlərdə qazanması üçün marketing strategiyaları tətbiq etməsi ilə əlaqədardır.

"The Economist" də Şərqi ölkələrinə siyasi brendinqin artması barədə bir çox məqalələr dərc edib. Məsələn, bir məqalədə "Siyasi Brendinq: Şərqi İnkişafında Yeni Vasitə" adlı məqalədə siyasi brendinqin ölkələr üçün çox vacib bir mənbə olduğu və ölkələrin beynəlxalq siyasi pozisiyasını gücləndirmək üçün əhəmiyyətli bir vasitə olduğu vurğulanır.

"Forbes"-ə görə, Şərqi ölkələrinə siyasi brendinqin yayılması, ölkələrin beynəlxalq siyasi pozisiyasını gücləndirmək və beynəlxalq ticarət münasibətlərini inkişaf etdirmək üçün əhəmiyyətli bir vasitədir. Siyasi brendinq, ölkəni tanımaq, ölkənin beynəlxalq siyasi və iqtisadi münasibətlərini gücləndirmək, turizmi inkişaf etdirmək və daha bir çox məqsədlər üçün istifadə edilir.

Siyasi brendinq- siyasətçilərin, siyasi partiyaların və siyasi fəaliyyət göstərən digər qurumların markalaşdırılması və tanıtılması üçün istifadə edilən bir marketing strategiyasıdır.

Bu strategiya siyasətçilərin və siyasi partiyaların özəlliklərini, fikirlərini və ideallarını vurğulayır. Buna görə də, siyasətçilər və siyasi partiyalar, özlərini seçicilərə təqdim etmək üçün fərqli kommunikasiya kanallarından istifadə edirlər. Bu kanallar arasında televiziya reklamı, sosial media platformaları, seçki yığınları və s. var.

Siyasi brendinqin bir nümunəsi Barak Obamanın 2008 və

2012-ci illərdəki seçki kampaniyalarıdır. Obama "Hope" ("Ümid") və "Change" ("Dəyişiklik") şüarı ilə tanınmışdı və bu şüarlar seçicilər arasında populyar olmuşdu. Obama seçki kampaniyaları boyunca seçicilərə özəlliklərini, fikirlərini və ideallarını vurğulayan məruzələr verdi. Bu məruzələr Obamanın siyasi brendinqinin inkişafına kömək etdi.

Başqa bir siyasi brendinq nümunəsi 2016-cı il Amerika Birləşmiş Ştatları prezidentliyi üçün keçirilən seçki kampaniyasıdır. Donald Tramp "Make America Great Again" ("Amerikanı yenidən böyük et") şüarını istifadə edərək, özünü seçicilərə təqdim etdi. Bu şüar, seçicilər arasında populyar olmuşdu və Tramp seçki kampaniyası boyunca, özəlliklərini, fikirlərini və ideallarını vurğulayan məruzələr verdi. Bu məruzələr, Trampın siyasi brendinqinin inkişafına kömək etdi.

Türkiyədə siyasi brendinq üzrə bir nümunə, AKP-nin "yeni Türkiyə" devizidir. Bu şüar partiya tərəfindən siyasi fəaliyyətlərinə dəstək və siyasi imic yaratmaq üçün istifadə edilir.

Başqa bir siyasi brendinq nümunəsi, CHP-nin "Adalet Yürüyüşü" kampaniyasıdır. Bu kampaniya, partiya tərəfindən yaradılmış və partiya lideri Kemal Kılıçdaroğlu tərəfindən başlatılmışdır. Bu kampaniya partiya tərəfindən tanınmaq və dəstəyin artırılması üçün istifadə edilmişdir. Ayrıca, bu kampaniya partiya tərəfindən siyasi fəaliyyətlərinə dəstək və siyasi imic yaratmaq üçün istifadə edilmişdir.

2. Siyasi brendinqin xüsusiyyətləri və növləri.

(Ardı var)

Lalə ƏLİYEVƏ
Azərbaycan Respublikasının Prezidenti yanında Dövlət İdarəçilik Akademiyasının tələbəsi

Tərtərdə məskunlaşan məcburi köçkün “JEK” müdürindən şikayətçidir

1992-ci ildə Laçın rayonu, Qorçu kəndindən məcburi köçkün düşərək, 1993-cü ildən Tərtər rayonunda müvəqqəti məskunlaşan Mənsümov Məmmədیار Vahid oğlu tərəfindən “Hürriyyət” qəzetinin redaksiyasına şikayət məktubu daxil olub. O, iddia edir ki, Mənzil Kommunal İstismar Sahəsinin müdiri qardaşının evini ələ keçirmək istəyir.

“Mən, Mənsümov Məmmədیار Vahid oğlu, yazaraq sizdən xahiş edirəm ki, problemimi işıqlandırarsınız.

Məlumat üçün bildirim ki, qardaşım çobanlıq edib iki uşaq yetişdirir. Övladının biri ADA Universitetində, digəri isə orta məktəbdə - 11-ci sinifdə təhsil alır.

Qardaşım 2018-ci ildə Tərtər rayonu, Şıxarx qəsəbəsinə köçmüş və hal-hazırda adı çəkilən ünvanda qeydiyyatdadır. İşləri ilə əlaqəli başqa yerdə qalırlar. Amma övladı və Kəlbəcər rayonundan olan məcburi köçkün düşmüş qohumu 2 azyaşlı uşağı ilə həmin ünvanda yaşayır. Gedəcək yerləri yoxdur deyə, müvəqqəti orada yaşayırlar...

Qardaşım 2018-ci ildə Tərtər rayonu, Şıxarx qəsəbəsinə köçmüş və hal-hazırda adı çəkilən ünvanda qeydiyyatdadır. İşləri ilə əlaqəli başqa yerdə qalırlar. Amma övladı və Kəlbəcər rayonundan olan məcburi köçkün düşmüş qohumu 2 azyaşlı uşağı ilə həmin ünvanda yaşayır. Gedəcək yerləri yoxdur deyə, müvəqqəti orada yaşayırlar...

ma övladı və Kəlbəcər rayonundan olan məcburi köçkün düşmüş qohumu 2 azyaşlı uşağı ilə həmin ünvanda yaşayır. Gedəcək yerləri yoxdur deyə, müvəqqəti orada yaşayırlar.

2023-cü ilin mart ayında “JEK”-də nəzarətçi işləyən Taleh adlı şəxs mənə yaxınlaşaraq bildirdi ki, qardaşının evində yaşayan qohumunuz getməlidir, icazə yoxdur. Mən soruşdum ki, bəs, qəsəbədə çox sayda evin satan və kirayə verənlər var, onlara nə üçün icazə verilib? Mənə cavab olaraq dedi ki, mən gedim “JEK”-in müdri ilə söhbət edim, sabah danışarıq.

Bir neçə gündən sonra mənə zəng etdi ki, hardasan, görüşək,

Məmmədیار Mənsümov: “Bakir müəllimin burada rüşvət almadığı ev yoxdur...”

sənə deyəcək sözlüm var. Dedim ki, işdəyəm, sabah görüşərik. Həmin gün görüşəndə mənə dedi ki, “qardaşına de, bir quzu versin, bir də o qapıya gəlib sizi narahat etməyəcəyəm”.

Mən isə ona bildirdim ki, qarda-

nə gəlib məsələni evdə qalan qohuma dedim. Onun da imkanı yaxşı deyil, evsiz qalmamaq üçün 400 manat pulu tapıb verdi ki, apar ver, bizi evdən çıxarmasın.

Bir müddət yenə sakitçilik oldu, noyabr ayının 30-da hamımız toyda olarkən, bizə xəbərdarlıq etmədən gəlib evin qazını, işığını kəsiblər. Bu vaxt Taleh müəllimə zəng edib soruşdum ki, bu nə məsələdir? Dedi ki, “JEK” müdiri Bakir müəllim tapşırıq verib.

Mən məsələ ilə bağlı Korrupsiya İdarəsinin 161 “qaynar xətti” ilə əlaqə saxlayıb, onların onlara danışdım. Həmin gündən etibarən “JEK” müdiri Bakir müəllim 67 yaşlı atamı, anamı, məni və ailəmi təhqir edir, hədələyir. 2 azyaşlı övladlarımdan qorxuram, uşaqlarımın başına nəse oyun gətirər. Bakir müəllimin burada rüşvət aldığı ev yoxdur.

Onu da bildirim ki, qəsəbədə 100-lərlə ev digər şəxslərə satılıb və 100 lərlə ev kirayə verilib.

Sizdən xahiş edirəm, problemimizi işıqlandırın, Bakir müəllimin qanunsuz əməllərindən müvafiq qurumlar xəbərdar olsun”.

Məsələ ilə bağlı qarşı tərəflə əlaqə saxlamağa çalışsaq da, zənglərimiz cavabsız qaldı.

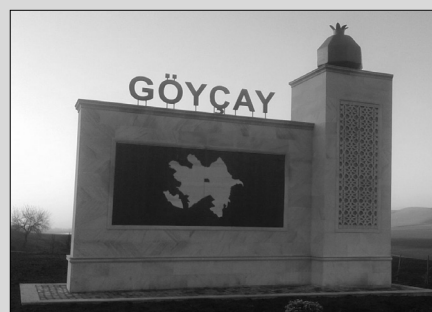
Jalə FAMILQIZI

Redaksiyadan: Qarşı tərəfin mövqeyini dərc etməyə hazırıq.

Birinci xanımın tapşırığı ilə bağçada məskunlaşdırılan 11 nəfərlik ailəni çölə atırlar...

Gülərə Mirzəyeva: “Sevinc Abbasova deyir ki, bu, Göyçay İcra Hakimiyyəti və Təhsil Şöbəsinin tapşırığıdır”

Göyçay şəhəri, M.Ə.Rəsulzadə küçəsində yerləşən 7 saylı Uşaq Baxçasında məskunlaşmış Mirzəyeva Gülərə Hüseyn qızı tərəfindən “Hürriyyət”in redaksiyasına şikayət məktubu daxil olub. Şikayətçi deyir ki, bağça müdiri Sevinc Abbasova onlardan yaşadıkları yeri təcili olaraq tərk etməyi tələb edir:

“Mən, Mirzəyeva Gülərə Hüseyn qızı, 10 nəfərlik ailə üzvlərlə birlikdə Göyçay şəhəri, M.Ə.Rəsulzadə küçəsində yerləşən 7 saylı Uşaq Bağçasında yaşayırdım.

Birinci Qarabağ müharibəsi iştirakçısı olan həyat yoldaşım Mirzəyev Ariz Əziz oğlu 2012-ci ildə Mehriban xanım Əliyevanın şəxsən qəbulunda olmuşdur. O zaman hörmətli Mehriban xanımın göstərişi ilə biz hazırda qaldığımız yere yerləşdirilmişdik. Həmin vaxtdan etibarən bu bağçada yaşayırdıq. Lakin bir neçə vaxtdır ki, bizi buradan çıxarmaq istəyirlər. Bağçanın müdiri Sevinc Abbasova bizdən tələb edir ki, təcili bu yeri tərk etməlisiniz. Bildirir ki, bu, Göyçay Rayon İcra Hakimiyyətinin və Təhsil Şöbəsinin tapşırığıdır.

Buna görə, dəfələrlə Göyçay Rayon İcra Hakimiyyətinin başçısı Natiq Ağayevin qəbulunda olmuşuq. Artıq 5 gündür bizə verilən elektrik enerjisini belə, kəsiblər.

Axi, rayonda fəaliyyət göstərən vəzifəli şəxslərə 11 nəfərlik ailəni ilin-günün bu çağında, qış vaxtı çölə atmağa kim icazə verib? Ölkə başçısı, cənab İlham Əliyev öz çıxışlarında bildirir ki, “dövlətimiz hər bir vətəndaşına sahib çıxır”. Biz də bu dövlətin vətəndaşları olaraq Ali Baş Komandanımıza güvənirik, hər zaman onun yanındaıyıq.

Mətbuat vasitəsilə də cənab İlham Əliyevdən və Mehriban xanım Əliyevadan çox xahiş edirik, bizə köməklik göstərsinlər. Uca Allah yardımçıları olsun”.

Jalə FAMILQIZI

Redaksiyadan: Yazıda adlarıq qeyd olunan qurumların və şəxslərin mövqeyini dərc etməyə hazırıq.

“Bizdən 1000 manat pul istəyirlər ki, qaz çəkilsin”

“Binəqədi Park” ərazisində yaşayan sakinlərdən sayğac üçün min manat veriblər, amma problemləri həll olunmayıb

Binəqədi qəsəbəsinin bir qrup sakini tərəfindən Hürriyyət.az saytının redaksiyasına şikayət məktubu daxil olub. Şikayətçilər deyirlər ki, 2 ildir evlərində qaz, su, işıq yoxdur: “Biz, “Binəqədi Park” şirkətinin bizə satdığı mənzillərdə yaşayırdıq. Bizdən evin dəyərindən əlavə, sakinlərdən 1000 manat pul aldılar ki, 3 növ sayğac quraşdırılacaq. Amma bu günə kimi sayğaclardan xəbər yoxdur.

Qışın günü soyuqdan donuruq. Mənzillərə qaz verilməyib, işıq tez-tez kəsilir. Evlərə gələn su da çirkəlidir, dəhşət qoxu var. Sanki bir vaxtlar bu evləri bizə pulsuz veriblər. İndi də yenidən şirkət bizdən 1000 manat pul istəyir ki, qaz çəkilsin. Bilirik, doğrudan çəkəcəklər, yoxsa yenə bizi aldadırlar?!

Həyətdə yaşıllıq yoxdur, ancaq çirkəb, qum, toz dumanın içində yaşayırdıq. 2 qışdır zülm çəkirik. Sizdən xahiş edirik, problemimizi işıqlandırın, bəlkə bir tədbir görülsün”.

Jalə FAMILQIZI

Allahverdi Eminov
Azərbaycan Yazıçılar
Birliyinin üzvü, Dosent, Yazıçı,
Prezident mükafatçısı

Başlıq bir qədər “şübhəlidir” zənnimcə. Dünyanın uzaqgörənləri, Adəmlə Həvvadan üzü bizə ən çətin, mübhəm suallara, müəmmalara cavab və açar tapmışlar, lakin öz etirafları qarşısında gizlətməmişlər: Qadının xasiyyət - xarakter tiplərini həqiqətə yaxın müəyyənləşdirə bilməmişlər. Məgər onların qadınları olmamışmı?!

(Əvvəli ötən sayımızda)

Qadın tipləri sırasında pul, sərvət toplamaq hərisləri zahirən - onlar üçün - asan yol seçənlər az deyil və eşidəndə ürəkdən acırıq. Və düşünürük: belə ürəkqapayan hərislik qadında haradan qaynaqlanmışdır, irsidirmi, yoxsa sonradan sosial mühitdən gəlmişdir? Bu məsələdə o “iks” qadının nəfsi “iks” kişidən fərqli fikirlər doğurur. Qadının əri olduğu halda, ailəsini dolandırmağı bacardığı durumda belə xasiyyətə yiyələnməyə dəyərmə?

Müşahidə faktları göstərir ki, kişi(lər) hesabına varlanmağın qeyri-halal yolunu seçir. Halbuki, “iks” qadın(lar) intim tələbatını ödəmək barədə düşünməyə qadirdir və bu, onun üçün əbədi ehtiyacdır. Yataqda azadlığını tapır: onun üçün ən böyük səadət! Kişi üçünə ən qalib, qürur hissi!

Lakin “iks” qadın - konkretləşdirsək - başlıca məqsəd onu yatağa çəkən (bəlkə də dərman) oyundaşından təmənnadır - göy əskinazlar, parlaq hədiyyələr və “dalısı sonra”ya verilən vəddir! Deməli, o gözəl, qəşəng, cazibəli qadını yalnız süni hissiyyatla qarşılamaq lazımdır, onun hissləri zövq almaq, sadıq oyundaş tapmaq yox, kişinin hesabına varlanmaqdır. Həqiqətdir ki, bu qadının cismi ilə yanaşı ehtirası da ölür, bəs kişiye nə qalır? Həmin kişinin qadın tipinin psixologiyasını tutmaq intuisiyasından məhrumdur. Gözünü açanda artıq gecdir, ona bağışlanan ehtiraslar saxta pıçılıqlar imiş! O qadın oyundaşını faciəvi vəziyyətə gətirdiyi üçün fiziki baxımından sevinir, can baxımından yox. Roma filosofu Lükretsi Kar (e.ə.99-55) yazmış ki, dənizdə boğulana baxmaq insana ləzzət verir - demək istəməyəcəyəm ki, insan başqasının faciəsindən uzaq

Qadın dünyası

Qadın tipinin psixologiyası

olmasına görə qeyri - ixtiyari sevinir.

Amma başqa stildə sevinənlər də həyatda var - heyifslənirik ki, belə tiplər gözəlliyə (cinsi gözəlliyə) xələl gətirirlər.

rilir.

Olqa cazibədar qadın idi, hər bir sərt kişini muma döndərmək çətinlik yaratmırdı. Pərestişkarının köməkliyi ilə onu Nyu - Yorka qaçırlar. Lakin

dirde qadın cəmiyyətdə ruhən varlığını itirir. Belə bir mövqedə - müsbət qütbündə psixologiyasından uzaqlaşarsa məntiqi yollar axtarıb tapmalı, ailəsini bütöv görməli, ehtiraslarını tə-

Qadının biliyi savadı, dünyagörüşü - intellektuallığı onu əxlaqlı edir, davranışını sahmana salır, öz emosiyalarının yerini göstərir. Yol verdiyi səhvlərini (günahlarını), estetik zövqünün ehtirasa çevrilməməsi və ilaxır məsələlərdə tarazlıq yaradır. Peyğəmbərimiz (ə.s.) Həzrət Əliyə tövsiyə etmişdir: “Ya Əli, üç xüsusiyyəti olmayanın heç şeyi yoxdur

— İnsanı günahdan qoruyan pəhrizkarlıq,
— Nadanlığı yox edən bilik,
— Xalqı idarə edən ağıl”.

Mənim başladığım söhbət sonsuz mövzunun uverturasıdır, onun dərininə getdikcə çox qərribə, həm də zəngin çalarlarla qarşılaşırıq, nəhayət, məhəbbətdə susuruq. Özümüz də araşdırmaqla özümüzü dolaşdırırıq. Çalışırıq bu “bəladan” canımızı ayıraaq, amma. Necə ki, Z.Freydi, Otto Veyninqeri, G.Simkini oxuyuruq. Sakitləşirik, yaşamağa çalışırıq. Z.Freydin: “Məhəbbət - intellektual və intim duyğuların sintezidir”, O.Veyninqerin: “İnsan sevrəkən əslində öz “Məni”ni sevir, olduğu ilə olmaq istədiyi arasındakı fərq kişinin nəzərini özündən xaricə - qadına yönəldir”, G.Simkinin: “Məhəbbət fərdin bütün xarici, daxili və fizioloji xüsusiyyətlərinin müəyyən olduğu tayı - bərabəri olmayan genlər dəstinin - genomun səsidir”.

Məhəbbət hər bir şeydən güclüdür. Ölümdən də! Şişirtmirmə. Məhəbbət qadının ixtiyarındadırsa - onu qlobus kimi barmağı ucunda fırlada bilər. Bu məqamlarda o qadının - Qlobusla əylənən məxluqun qəlbi musiqi kimi çoxsəsli olmalı, dünyanın xoş və sərt do laylarını soraqlamalı, kövrək yuxuya getməlidir. Bir şərtlə yuxu onun ağılı başından çıxarmamalıdır. Hissinə hörmətlə yanaşmalıdır ki: Məhəbbət uzaq əcdadlarımızın səsidir...

Qadının tipinin xarakter - psixologiyası nə yaxşı standartlaşmamışdır, doğulan saatdan, yoxsa Dünya - Bəşəriyyət ən ilahi mövzudan məhrum olardı. Leyliləri itirərdi, sədaqətliyə qədrini bilməzdik. Kleopatraların ehtiraslarından xəbərsiz yaşayardıq. Mələklərin gözəlliyinin verdiyi iztirabın qədrindən xəbər tutmazdıq və beləcə ömür sürərdik.

Belə bir həyatı daşımağa dəyərmə?!

Qadın bütün ziddiyyətlərinə baxmayaraq yeni fikir eşitməyə çalışır, işin ədalətli görünməsinə meyillidir və ümidlidir. Bu tipin mexanizmində onun emosional hissləri, intellektual “düşüncə tərz” dayanır. Əks təqdirdə qadın cəmiyyətdə ruhən varlığını itirir. Belə bir mövqedə - müsbət qütbündə psixologiyasından uzaqlaşarsa məntiqi yollar axtarıb tapmalı, ailəsini bütöv görməli, ehtiraslarını tələbatının köləsinə çevirməməlidir.

Belə xarakterlər təmkinli olsunlar ki, qadın olaraq həmişə kişilərin diqqətinə düşəcəklər, bəs sonra?..

Olqa Fon Şteyn Rusiyada doğulmuşdur (1879), 25 yaşında ailə qurmuşdur: bu kişi arvadından 34 yaş böyük idi. Sonralar onlar Sankt - Peterburqa köçürlər. Az müddət keçir şıltaqlığı ucbatından boşanır, general Fon Şteyne - soyadını daşıyana erə gəlir.

Olqa - gözəl qadın ərinin dostlarının pərestişkarı olur, onlar da istiləşirlər. Tədricən Olqa onlardan borc istəyir, aldığı pulları geri qaytarmaq barədə düşünmək istəmir. Və ailə dağılır bu dəfə də.

Qadın yeni yol - hələlik. Qızıl alış - verişinə qoşulur, asanlıqla ilkin ödənişi alır, sonra istədikləri qızıllı vermədən, pulu qaytarmadan aradan çıxır.

Nəhayət, ifşa olunur və ona cinayət işi açılır, həbsə göndə-

Olqa polislər tərəfindən tutulub geri qaytarılır.

Əri vəfat edir, o isə səhər çiçəyi kimi açılır, ətrini dadanlar lazımlı kişiler olur, ətrafında fırlanırlar. Onlardan birini - baron Osten Sakenə erə gedir. Lakin oturmuş verdiş işini görür. Pərestişkarları ilə üz-büz oturur, kofe fincanı ov-cunda daha da istilənir, açıq sinəsində bir cüt narı dartınır, ətli barmaqları göy əskinazların intizarında siqaret tüstüsünü qalın dodaqlarında azadlığa buraxır. Görsən, Olqa Ostenin azadlığı çoxmu davam edəcəkdir?

* * *

Qadın bütün ziddiyyətlərinə baxmayaraq yeni fikir eşitməyə çalışır, işin ədalətli görünməsinə meyillidir və ümidlidir. Bu tipin mexanizmində onun emosional hissləri, intellektual “düşüncə tərz” dayanır. Əks təq-

ləbatının köləsinə çevirməməlidir.

Mən həyat fəaliyyətim boyu qadınları intellektual səviyyədə görmək istəmişəm, şükürlər ki, belədir, qərblı xanımlardan geri qalmırlar istər idarəetmədə, istərsə elmdə və başqa sahələrdə. Dövlətimizin və dövlətçiliyimizin qorunmasında qadınlarımızın payı vardır. Qadınlar ümumiyyətlə, Dünyanı emosionallıqdan irəli gələn gözəllikdə təsəvvürə gətirir və özlərini ilahi pay olduqları qismində görürlər. Bu gözəlliyi kişilərə ərmağan etməkdə haqlı sayırlar, ona görə ki, Ali müdrik hissi onların da qismətinə düşmüşdür! Məhz gördüyümüz və görmədiyimiz predmetlər də “ali müdriklik”dən yaranır: ehtiraslar qadının ağılı yoldan çıxarır, səmtini kişi yatağına aparır. Həyatın paradoksluğuna bax ki, böyük imperiyanı idarə edən qadın Ali müdriklik hissini idarə etməyi bacarmır. İnsafən bu, qənaətdə, tam haqq qazandırmaq da düzgün deyil, şəhvət hissini iradəsinə tabe edən qadınlarımız məgər azmıdır? Tarixən baş vermiş müharibələrdə gənc qadınlar on illərlə dul qalmış, ehtiraslarını boğmuşlar. Birinci Qarabağ müharibəsini də bu kontekstdə götürürük...

“İnsan hüquqları” anlayışı yüz illərlə əvvələ gedir çıxır. Lakin rəsmi “insan hüquqları” 1948-ci ildə Ümumdünya İnsan Hüquqları Bəyannaməsi əsasında təsis edilmişdir. Bu hüquqlar ayrı-ayrı ölkələr və Birləşmiş Millətlər Təşkilatı arasında müzakirə və razılaşma yolu ilə inkişaf etdirilib və həm milli, həm də beynəlxalq qanunları formalaşdırır.

Həmidə SALMANOVA

Bu gün vətəndaş və siyasi hüquqlar, iqtisadi hüquqlar və sosial və mədəni hüquqlar kimi kateqoriyalar üzrə 60-dan çox tanınmış insan hüquqları mövcuddur. Planetə və ətraf mühitə olan təhdidlər artmaqda davam etdikcə, ekoloji hüquqlara tələb də artmaqdadır.

Dünya 21-ci əsrdə insan hüquqlarını bir sıra yollarla təhdid edən əhəmiyyətli və bir-biri ilə əlaqəli problemlərlə üzləşir. İnsan hüquqları ilə yirmi birinci əsrin üç ən böyük problemi: münafişə və təhlükəsizlik, ətraf mühit və yoxsulluq arasındakı əlaqədir. Mühəribələrle mübarizədə texnoloji irəliləyişlər münafişənin mahiyyətini dəyişdirmək təhlükəsi yaranan yeni silahların tətbiqinə gətirib çıxardı. Bundan əlavə, dövlətlər dəqiq müəyyən edilməmiş və qlobal miqyasda fəaliyyət göstərən yeni beynəlxalq aktorlar toplusundan yaranan təhlükəsizlik təhdidlərlə üzləşirlər. İqlim dəyişikliyi, potensial fəlakətli təsirləri ilə, bəşəriyyət üçün yeni olan xüsusiyyətlərin birləşməsinə malikdir. Problem bütün dünyada və zamanla saysız-hesabsız fərdi hərəkətlərin cəmindən qaynaqlanır və eynilə coğrafi və müvəqqəti olaraq yayılan riskləri əhatə edir. Son onilliklərdə qlobal və milli yoxsulluğun həlli ilə bağlı problemlər də dəyişdi. Məsələn, dünya əhalisinin tərkibində yoxsulların nisbi payı əhəmiyyətli dərəcədə azaldığı halda, əhəmiyyətli daxili imkanları olan ölkələrdə yaşayan yoxsulların nisbi payı güclü şəkildə artmışdır. Bu qlobal və bir-birinə bağlı təhlükələrin

Müasir dünyada insan hüquqları: layihələr, çağırışlar və imkanlar

aradan qaldırılması bu əsrin əsas siyasi və mədəni vəzifəsinə təşkil edir.

Yeni və ortaya çıxan insan hüquqları problemləri və layihələr

İnsan hüquqları ilə bağlı qayğı müasir dünyanın bir çox ən mühüm çağırışlarının mərkəzində dayanır. Asiyadakı ekoloji etirazlardan tutmuş Nyu-Yorkda davamlı inkişafın mahiyyəti ilə bağlı müzakirələrə və transsərhəd miqrantların rifahı ilə bağlı narahatlıqdan söz azadlığını dəstəkləmək üçün texnologiyaların gücünə artan marağa qədər - insan hüquqları heç vaxt diqqət mərkəzindən uzaq deyil.

Bərabərsizlik və sosial hüquqlar

Bu layihə vahid sosial hüquqla bağlı bərabərsizliklərin səbəb və nəticələrinə baxır: təhsil hüququ. İbtidai, orta və ali təhsil səviyyələrində keyfiyyətli təhsilə çıxışla bağlı dövlət siyasəti, o cümlədən dövlət və özəl təminat kimi mühüm məsələ ilə bağlı təhsil hüququndan istifadəyə necə təsir göstərir? Ayrışdırıcı xarakterli təhsil siyasəti digər hüquqlardan istifadədə və bütövlükdə cəmiyyətdə bərabərsizliklərə səbəb olurmu? İbtidai, orta və ali təhsil pillələrində keyfiyyətli təhsilə bərabər çıxışın təmin edilməsi ilə bağlı güclü qeydlərə malik olan ölkələrdə bütövlükdə cəmiyyət daha az

bərabərsizlikdən əziyyət çəkirmi? Layihə bərabərlik və sosial hüquqlar, xüsusən də hüquqlar arasındakı əlaqəni başa düşmək üçün kəmiyyət məlumatlarının təhlilindən və müxtəlif ölkə nümunələrinin keyfiyyət qiymətləndirməsindən istifadə edir.

Sağlam və davamlı ətraf mühit hüququ

Təmiz və sağlam ətraf mühit hüququ Ümumdünya İnsan Hüquqları Bəyannaməsindən (və buna görə də iki Paktdan) kənarda qaldı, çünki o, 1960-70-ci illərdə müasir ekoloji hərəkatın meydana çıxmasından əvvəl tərtib edilmişdir. Bununla belə, son illərdə milli, regional və beynəlxalq səviyyələrdə bu nəzarəti düzəltmək və təmiz, sağlam və davamlı ətraf mühitə universal hüquq elan etmək üçün artan maraq və hərəkət müşahidə olunur.

Biznes, insan hüquqları və korrupsiya

2018-ci ilin may ayında ilk dəfə olaraq (empirik sübutlardan istifadə etməklə) korrupsiyanın insan hüquqlarının həyata keçirilməsinə əhəmiyyətli mənfi təsir göstərdiyini və əksinə, korrupsiyanın qarşısının alınmasının ən yaxşı yolunun, hüquq-mühafizə orqanlarına hörməti gücləndirmək olduğunu nümayiş etdirən siyasət hesabatını dərc edildi və insan hüquqlarının təşviqi və müdafiəsi yeni kök səbəblərin ara-

dan qaldırılması. 2018-ci ilin araşdırması nəticəsində məlum oldu ki, korrupsiya və insan hüquqlarının pozulmasının ən pis halları hökumət və biznes/kommersiya maraqlarının kəsişməsində baş verir.

Biznes və İnsan Hüquqları Resursları Mərkəzi ilə əməkdaşlıq çərçivəsində irəli sürüləcək təklif olunan layihə hökumətləri və biznesləri bölmələrə bölünmə ilə xarakterizə olunan müasir düşüncə tərzindən köçürməyə kömək etmək məqsədi daşıyır, “biznes və iqlim dəyişikliyi” və “biznes və ətraf mühit”) və “uyğunluğa” vurğu; insan hüquqları, antikorrupsiya, ətraf mühitin mühafizəsi, iqlim dəyişikliyi və davamlı milli inkişafın hamısı bir-birinə bağlıdır və bir-birini gücləndirir və bu məsələlərə proaktiv və ya qabaqlayıcı yanaşma minimum qanuni tələblərə cavab verən yanaşmaya üstünlük verilir. Layihə bunu beynəlxalq səviyyəli tədqiqatların qarışığı vasitəsilə həyata keçirəcək (xüsusilə yaxşı təcrübələrin müəyyən edilməsi və paylaşılmasına yönəldilmiş).

Ətraf mühitin mühafizəsi hüquq müdafiəçiləri

Bu layihə EHRD-ləri (Ətraf Mühit İnsan Hüquqları Müdafiəçiləri) dinləmək və onların xüsusi vəziyyətlərini və problemlərini anlamaq məqsədi daşıyır. Bu layihənin birinci mərhələsi EHRD-lərin üzləşdiyi, təqib, zorakılıq və ölümü özün-

də əks etdirən getdikcə narahat edən vəziyyəti əks etdirən hesabatla gətirib çıxardı. Siyasət hesabatı dünya üzrə EHRD-lərin müasir vəziyyətinin və EHRD-lərə qarşı artan insan hüquqları pozuntularının əsaslandırılmasının daha yaxşı başa düşülməsinə töhfə vermək məqsədi daşıyır. Hesabat həmçinin beynəlxalq ictimaiyyətə EHRD-lərin hüquqlarını necə daha yaxşı qorumaq və təşviq etmək və onların həyatı işlərini davam etdirmək imkanı verməklə, daha yaxşı şəkildə “müdafiəçiləri müdafiə etmək” barədə tövsiyələr təqdim edir.

Bu layihənin ikinci mərhələsi, layihənin birinci mərhələsi çərçivəsində hazırlanmış hesabatda dərc edilmiş bəzi nəticələri axtarmaq və çağırışlar və problemlər üçün effektiv həll yollarını müəyyən etmək və hə-

yata keçirmək məqsədilə Latin Amerikasında bir neçə regional məsləhətləşmələr aparmaqdır.

Korrupsiya və insan hüquqları

Korrupsiya Dövlətlərin öz yurisdiksiyaları daxilində fərdlərin insan hüquqlarını təşviq etmək, onlara hörmət etmək və qorumaq öhdəliyini yerinə yetirmək qabiliyyətini pozur. İnsan hüquqları bölünməz və bir-birindən asılıdır və korrupsiyanın nəticələri çoxşaxəlidir və bütün insan hüquqlarına - mülki və siyasi hüquqlara toxunur. Buna baxmayaraq, indiyə qədər insan hüquqları məsələsi kimi bu, böyük ölçüdə diqqətdən kənarda qalmışdır. 2015-ci ildə Dayanıqlı İnkişaf Məqsədlərinin qəbulu ilə - və xüsusilə bu baxımdan, BMT sistemində korrupsiyanın insan hüquqlarının həyata keçirilməsinə zərərli təsiri barədə məlumatlılıq genişləndi.

Bu layihə korrupsiyanın insan hüquqlarına təsirinin xarakteri və miqyasına dair obyektiv, faktlara əsaslanan statistik tədqiqatların aparılması; ölkəyə xas hal tədqiqatlarını əks etdirmək; və korrupsiyaya qarşı mübarizədə dövlətləri dəstəkləmək üçün BMT-nin insan hüquqları mexanizmləri çərçivəsində yeni mexanizmlərin potensial yaradılmasına dair fikir və məsləhətlərin verilməsini həyata keçirir.

(Ardı var)